

دوره ششم تقویمیه

مذاکرات مجلس

جلسه

۱۳۶

شماره

۱۰۱

تاریخ تأسیس آذر

۱۳۰۵

چشمه سه شنبه ۱۰

امرداد ماه ۱۳۰۶

مطابق ۴ صفر

۱۳۴۶

مندرجات

فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی

خواهد بود

پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود.

مطبعة مجلس

قیمت اشتراك

داخله ایران سالیانه ده تومان

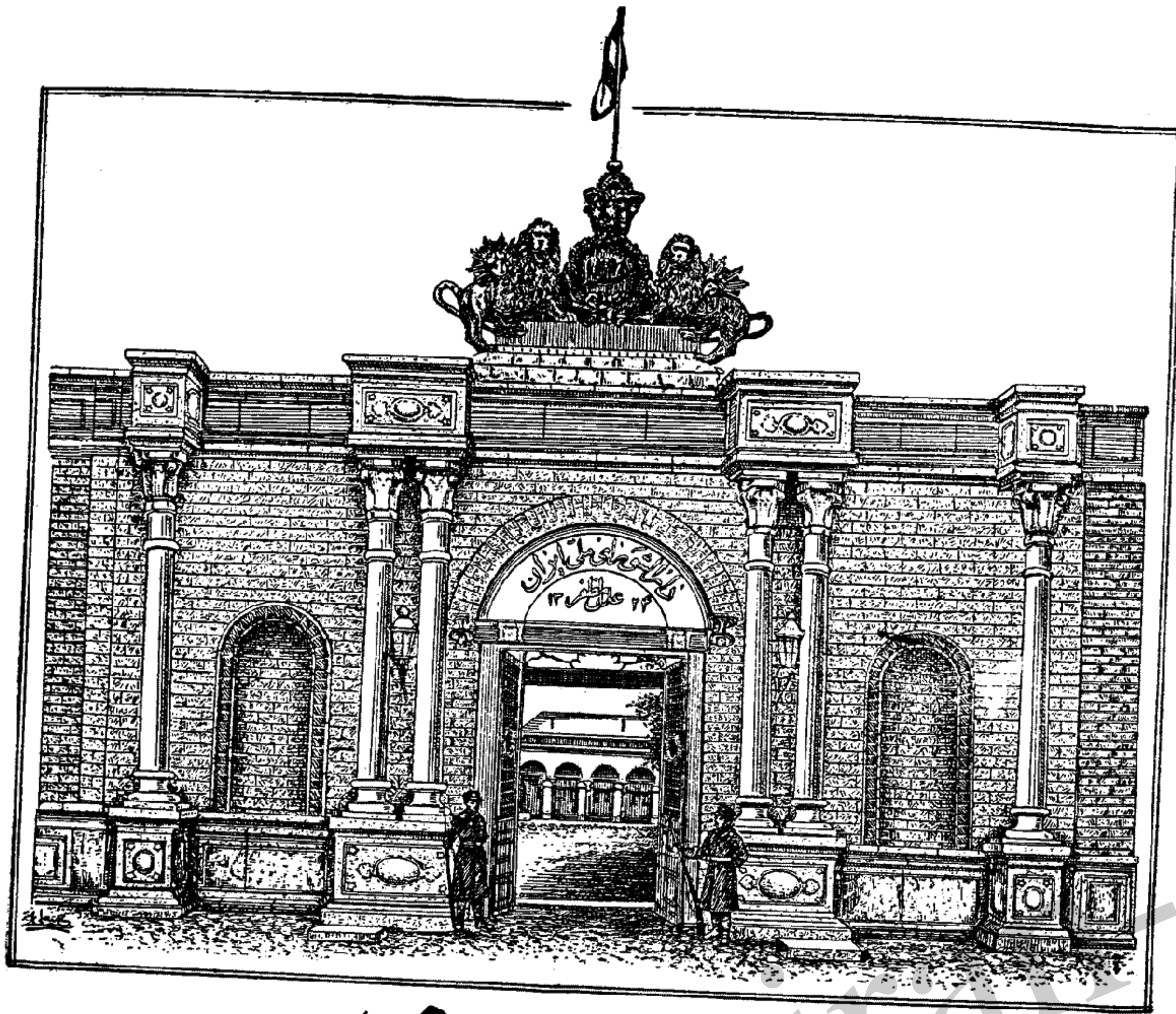
خارجه « دوازده تومان

قیمت تک شماره

یک قران

فهرست مندرجات

عمره	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	ارجاع مجدد خبر کمیسیون محاسبات راجع بروضه خوانی مجلس به کمیسیون	۲۰۵۲	
۲	تصویب مرخصی آقایان خطیبی - مهدوی - جهانشاهی - کی استوان - آقامیرزا ابراهیم آشتیانی	۲۰۵۲	۲۰۵۴
۳	طرح خبر کمیسیون بودجه راجع باعتبار هشت هزار تومان برای قنوات قزوین و تصویب آن	۲۰۵۲	۲۰۶۱
۴	مذاکره نسبت بخر کمیسیون بودجه راجع به استخدام مهندسان و متخصصین راه آهن	۲۰۶۱	۲۰۷۹
۵	قانون اعتبار هشت هزار تومان برای قنوات قزوین	۲۰۸۰	

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس سه شنبه دهم مرداد ماه ۱۳۰۶ مطابق ۴ صفر المظفر ۱۳۴۶

جلسه ۱۳۶

(مجلس دو ساعت و سه ربع قبل از ظهر بریاست
 آقای پیر نیا تشکیل گردید)
 (صورت مجلس روز یکشنبه هشتم مرداد ماه را
 آقای بنی سلیمان قرائت نمودند)

غائبین با اجازه جلسه قبل
 آقایان : حاج علی اکبر امین - عراقی - اسفندیاری
 احتشام زاده - لبقوانی - فرشی - عدل - جوانشیر -
 هفتی - زعیم - شریعت زاده - بهبهانی

غائبین فی اجازه جلسه قبل

آقایان: اسدی - علی خان اعظمی - نظام مافی - خشمق - حیدری مکری - بهار - حاج حسن آقا ملک محمد آخوند - میرزا حسن خان وثوق

درآمدگان با اجازه جلسه قبل

آقایان: شیروانی - پاییزی - نوبخت

درآمدگان فی اجازه جلسه قبل

آقایان: آقا زاده سبزواری - میرزا احمد خان بدر رئیس - در جلسه بیروز که بمخارج روضه خونی رأی گرفتیم اینجا غفلت شد و فراموش کردیم نسبت به قابل توجه بودن پیشنهاد از مجلس اتخاذ رأی شود چون با اوراق رأی داده اید اگر تصویب بفرمائید آن رأی با اوراق بجزله رأی قابل توجه بودن محسوب شود و این امر دوسریب مراجعه شود بکمسیون محاسبات این ترتیب مخالفی ندارد

جمعی از نمایندگان - خیر صحیح است

رئیس - صورت مجلس ابزادی ندارد

(گفتند - خیر)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد

عده از نمایندگان - دستور دستور

رئیس الوزراء - بنده اولاً می خواهم يك معذرتی بخواهم و آن این است که نمیدانم هوای این اطاق چه اثری دارد که وقتی آمده می آید در این محل يك قدری حال عصبانی پیدا می کند. بنده در جلسه قبل گمان میکنم که پس از مذاکرات آقای ارباب يك چند کله معترضه در جزو عراضم عرض کردم که شاید بی مورد بوده است ولی عجالتاً استدعائی که از مجلس میشود این است که خیلی وقت کم است انشاء الله یکی در جلسه اضافی مقرر خواهند فرمود که این کارها بگذرد چون کارهایی که دولت دارد و خیلی لازم است باید تکلیفش معلوم شود یکی اضافات وزارت فوائد عامه است

یکی امر مهندسی است که برای ساختمان راه آهن لازم است یکی راجع بذوب آهن است و کمترت مسیو مارتین که الان سه ماه است معطل است و این کار از کمیسیون هم گذشته است. مارتین الان مدت سه ماه است بی کمترت است یعنی بی کمترت که نیست ولی محل برای مخارجش نیست. یکی هم اضافات وزارت امور خارجه است که نظر به بعضی مأموریت ها و اینها خیلی ضرورت دارد. لایحه دیگر راجع بیکنفر مهندس نقشه کش است که تقدیم کرده ام و شاید از کمیسیون هم گذشته باشد که اهم عهیت دارد. یکی هم اضافات وزارت معارف است. اینها هفت فقره کار است که مادریه و در مجلس است و همه اش هم ضروری است و دولت استدعا میکنند که توجهی بفرمائید که این کارها زودتر تکلیفش معلوم بشود. حالا دیگر هر کدام از این هفت فقره کار و ادرا مرحله اول میگذارند آن بسته بمیل خود آقایان وکلا است.

رئیس - چند فقره خبر کمیسیون عراض و مرخصی

رسیده است قرائت میشود.

(بترتیب ذیل خوانده شد)

خبر مرخصی آقای خطیبی

آقای خطیبی تقاضای يك ماه مرخصی نموده اند کمیسیون مرخصی ایشان را از روز حرکت تصویب و راپورت آرا تقدیم میدارد

رئیس - آقایانی که مرخصی يك ماهه آقای خطیبی

را تصویب می کنند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

خبر مرخصی آقای مهدوی:

آقای مهدوی تقاضای دو ماه مرخصی نمودند کمیسیون مرخصی ایشان را از روز حرکت تصویب و راپورت آن را تقدیم میدارد.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - گرچه بنده با این همه مرخصی گرفتن نمیدانم چه باید کرد و راجع به آقای آیه الله زاده اصفهانی هم بنده در جلسه اسبق عراضی کرده و خیلی هم خجلم ولی چکم باید بگویم. آقای مهدوی فرمودند که من مبروه کمیسیون عراض برای همین کار. حالا هم بنده از ایشان استء میکنم که قبول بفرمایند و این دو ماه را از روزی که مجلس تعطیل میشود ابتدای مرخصی شان قرار دهند.

مهدوی - بنده قبول میکنم.

رئیس - آقای افسر

افسر - چون خودشان قبول کردند بنده دیگر عرضی ندارم خواستم موافقت کنم

رئیس - آقایانیکه مرخصی آقای مهدوی را از تاریخ فردا بدو ماه تصویب میکنند قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

خبر مرخصی آقای جهانشاهی:

آقای صدق جهانشاهی برای سه جلسه بکشنبه اول و سه شنبه سوم و پنجشنبه پنجم امر دك تقاضای مرخصی نمودند کمیسیون مرخصی ایشان را تصویب و راپورت آن تقدیم میشود

رئیس - آقای یور تیمور

یور تیمور - بنده مخالفی نداشتم ولی میخواستم عرض کنم که در چند روز پیش آقای آقا سید یعقوب يك شرحی راجع بمرخصی ها عرض کردند و اگر باین ترتیب بخواهند مرخصی بگیرند مجلس از اکثریت می افتد و بنده همچو گمان میکنم که آقایان اعضاء کمیسیون مرخصی يك شرم حضوری آنها را گرفته است که هیچکدام را نمی توانند رد کنند و عقیده بنده این است که من بعد رجوع نمایم به کمیسیون قانون استخدام که هیچ مرخصی ها را نگاه نکنند که اقلاً هر روز این قدر خبر مرخصی به

مجلس نیاید.

رئیس - این خبری را که ملاحظه میفرمائید راجع به گذشته است رأی میگیریم بنفاد این خبر آقایان موافقین قیام فرمایند.

(اکثر قیام کردند)

رئیس - تصویب شد.

خبر مرخصی آقای کی استون:

آقای کی استون تقاضای سه ماه مرخصی نمودند کمیسیون مرخصی ایشان را از روز حرکت تصویب و راپورت آن تقدیم میشود

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - گمان میکنم خود آقای کی استون هم بعد از این صحبت ها و استدعای بنده قبول بفرمایند که در ماه اول تعطیل مجلس باشد گمان میکنم خودشان هم قبول بفرمایند و بنده پیشنهاد میکنم که از اول تعطیل مجلس باشد حالا هر طور جریانش هست مقام ریاست مقرر فرمایند که همانطور بشود

مرضی قلی خان بیات - پیشنهاد کنید.

آقا سید یعقوب - چشم پیشنهاد میکنم

(پیشنهاد خود را نوشته تقدیم نمودند)

رئیس - آقای آقا سید یعقوب پیشنهاد کرده اند که در ماه باشد از تاریخ فردا. آقایانیکه تصویب می کنند قیام فرمایند.

(اکثر نمایندگان برخاستند)

رئیس - تصویب شد.

خبر مرخصی آقای آقامیرزا ابراهیم آشتیانی:

آقای آقا میرزا ابراهیم آشتیانی تقاضای سه ماه مرخصی نمودند کمیسیون دو ماه مرخصی ایشان را از روز حرکت تصویب نمود و راپورت آن تقدیم میشود.

رئیس - آقای بیات

مرضی قلی خان بیات - بنده عرضی ندارم.

رئیس -- آقای آقا سید یعقوب .
 آقا سید یعقوب -- گرچه آقای بیات زود از میدان در رفته ولی بنده عرض خودم را میکنم و از میدان در نیروم و همان پیشنهاد را در باره آقای آقا میرزا ابراهیم آشتیانی میکنم که دو ماه از اول تعطیل باشد .
 رئیس -- رأی میگیریم بمرخصی دو ماهه آقای آشتیانی از فردا آقایان موافقین قیام فرمایند .

(اکثر قیام نمودند)

رئیس -- تصویب شد . بقیه اش را میگذاریم برای آخر جلسه . آقای روحی .
 روحی -- عرضی ندارم .
 عده از نمایندگان -- دستور .

رئیس -- پیشنهادی راجع بدستور رسیده است قرائت میشود .

(اینطور قرائت شد)

سه جلسه پیش درین تقاضای جزو دستور شدن رایورت کمیسیون بودجه راجع به هشت هزار تومان مخارج قنوات قزوین را نموده ایم و نظر به سختی کار آب در شهر قزوین و نظر بگذشتن موقع در صورت تعطیل يك ماهه مجلس شورای ملی . نظر باین مقدمات تقاضا میشود امروز در درجه اول دستور لایحه فوق را جزو دستور قرار بدهند ثابت و بعضی از نمایندگان

رئیس -- تقاضای دیگر .

(اینطور قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که در درجه اول لایحه متخصصین راه آهن در دستور گذاشته شود . مرضی قلبی بیات
 رئیس -- آقای ثابت

ثابت -- بنده در دوره قبل و در این دوره تا بحال بواسطه خرابی اوضاع قزوین مکرر به دولت های گذشته و دولت حاضره عرض اهلی را رساندم و تکرار آن صحبت ها را حالا نمی خواهم

بکنم که از طرف دولتها کمتر مساعدت در این باب میشود برای اینکه یکی از بلوک قزوین بلوک دشتانی است که باندازه آن جا اوضاعش خراب است که بنده گمان میکنم اگر همین ترتیب یکی دو سال هم بگذرد آن جا يك زمین هائی میشود بزرگ و لم یزرع . عجالتاً مطلبی که از طرف دولت مساعدت شده است و در کمیسیون بودجه هم تصویب شده است و اهمیت آن در نظر گرفته شده این است که اهالی قزوین را از حثت آب میخواهند قدری راحت کنند اهالی قزوین برای آب خوراکی شان دچار زحمت شده اند و دید بروند از بیرون شهر آب اگر گیرشان بیاید بیاورند . کمیسیون بودجه متوجه این نکته شده و خبری تقدیم کرده حالا استدعا میکنم از آقایان که این خبر را در درجه اول جزو دستور قرار بدهند که رأی داده شود و اهالی قزوین از این بی آبی راحت شوند

رئیس -- آقای بیات

مرضی قلیخان بیات -- عجالتاً خوب است باین پیشنهاد رأی گرفته شود اگر مجلس رأی داد مطرح می شود والا پیشنهاد بنده مطرح بشود

رئیس -- مخالفی دارد ؟

(گفتند . خیر)

رئیس -- ماده واحده قرائت میشود .

(اینطور قرائت شد)

ماده واحده -- وزارت مالیه مجاز است از اضافه عایدات سنه ۱۳۰۵ مبلغ ۸۰۰۰ تومان برای قنوات قزوین بشرح ذیل مصرف نماید .

برای قنات خیابان ۵۰۰۰ تومان

برای قنات سیاه و قنات آخوند ۳۰۰۰ تومان

جمع ۸۰۰۰ تومان

رئیس -- آقای دکتر مصدق

دکتر مصدق -- بنده خیلی متأسف هستم که باین لایحه هشت هزار تومان که حقیقه بهر جهت از

جهات باشد واقعاً باید موافقت کنیم مخالف هستم ولی مخالفت بنده اساساً اصولی است و مربوط باین لایحه هم نیست بنده باید این مخالفت را در دو جلسه قبل راجع بلایحه که مربوط بصحیه بوده و مطرح شد کرده باشم ولی متأسفانه چون خبر کمیسیون حاضر نبود و بنده نتواندم بدم این بود که مخالفت نکردم و آن لایحهها بطور بدون مخالفت گذشت یعنی بنده اظهاری نکردم ولی چون در آن لایحه عریاضی نکرده حالا در این لایحه مخالفت صولی میکنم و نظر خودم را عرض میکنم .

بودجه را اینطور تعریف می کنند: پیش بینی عایدات و مخارجی است که باید در مدت معینی که يك ساله است وصول شده و تأدیبه شود . چه که گفتیم بودجه پیش بینی عایدات و مخارج است ممکن است که درین پیش بینی بعد از اینکه بموقع عمل گذاشته شد يك عوائدی زیادتر از آنچه که پیش بینی شده وصول شود و يك مخارجی هم بیش از آنچه که پیش بینی شده خرج شود البته وضعیت هر سنه مالیه را بعد از ختمه عمل آن سنه باید سنجید که آیا بودجه آن سنه به نفع مملکت تمام شده یا بضرر مملکت . بعبارت اخیری عایدات بیش از آنچه که پیش بینی شده وصول شود و مخارج کمتر بشود یا برعکس . ولی هیچ تصور نمیکنم که مملکتی باشد که اگر يك اضافه عایداتی داشته باشد آنها را در نظر بگیرد و بگوید اضافه عایدات داریم ولی اضافه مخارج را در نظر بگیرد و صرف نظر کند در هیچ مملکتی همچو چیزی دیده نشده است هر مملکتی در آخر دوره عمل وضعیت آن سنه مالیه را می بیند اگر عایدات زیادتر شد و بیش از مخارج شد میگوید این سنه بنفع مالیه مملکت است و اگر مخارج بیشتر شده است میگوید بضرر مالیه مملکت تمام شده است ولی هیچ ممکن نیست که مملکتی اگر عایدات زیاد شد آن را در نظر بگیرد ولی مخارج اگر زیادتر شد آن را در نظر نگیرد و بگویند ما این جا نفع داریم و از آن

مخارج صرف نظر میکنیم . در دو جلسه قبل بنده این جا يك پیشنهادی کردم راجع بخریدان مالیه که حوالجات وزارت مالیه را قبل از امضای وزیر مالیه کمیسیون تصدیق کنند و نظرم این بود که پس از تصدیق کمیسیون صورت حوالجات مجلس فرستاده شود باین پیشنهاد بنده نه از این راه بود که بنده اعتقاد نداشتم بدوات بابوزیر مالیه . خبری از این نظر نبود . بلکه این هم يك پیشنهاد صولی بود که اگر ما قانون محسبات را اجرا کنیم طبعاً این پیشنهاد هم اجر میشود زیرا یکی از مواد قانون محسبات این است که حوالجات را قبل از امضای وزیر آنها باید تصدیق بکنند . مقصود بنده این بود که يك وقتی از حدود اعتبارات تجاوز نشود و ضروری نشود که بعد یعنی در آخر دوره عمل ما به بیست که ده گروه بزرگ گروه چندانی مکرر در مجلس گفته شد که اداره رزق را اعتباری که مجلس تصویب کرده تجاوز کرده است و قریب بزرگ گروه کمز در رد مقصود بنده این بود اگر يك وقتی تجاوز کرد مجلس مطلع بشود و جلوگیری کند . که بالاخره آن پیشنهاد بنده از مجلس نگذشت حالا هم خیلی زیاد عرض نمیکنم و از موضوع خیلی خارج نمیشوم موضوع روی این لایحه اضافات هزار و سیصد و پنج است محلی که برای این لایحه معین شده اضافه عایدات سال ۱۳۰۵ است یعنی میگویند در سال ۱۳۰۵ يك اضافه عایداتی داریم ولی ابتدا آن قروض ۱۳۰۵ را در نظر نمیگیرند حالا خواه آن قرض با تصویب مجلس باشد خواه بدون تصویب وقتی که ما موازنه کنیم و بسنجیم باید هم عایدات ۱۳۰۵ را در نظر بگیریم هم مخارج ۱۳۰۵ را باید هر دو حساب بشود . اگر زیاد آمد آنوقت اضافه عایدات موجود است چطور ما می توانیم بگوئیم که در سنه ۱۳۰۵ عایدات اضافی داریم ولی آنچه را که اداره اوراق و انبار تجاوز کرده است و از حدود بودجه مصوبه بیرون رفته است و قرض کرده است هیچ در نظر نمیگیریم اینها هم قرض مملکت است اگر از روی

قواعد بودجه بخوایم کار کنیم باید کلیه عایدات و مخارج هزار و سیصد و پنجاه را در نظر بگیریم و پس از موازنه و وضع مخارج اگر عایدات زیاد شد و خرج کم آنوقت خرج کنیم. این قاعده بودجه است که در همه جا معمول است ولی اگر هم قاعده بودجه نباشد و بگوئیم که خیلی خوب ما این قروض خودمان را خواهیم دادولی عجلتاً این اضافه عایدات فعلی را ما بیک مصرف دیگری می خواهیم برسانیم و فایده این کار از برای مملکت زیاد تر است خوب. این هم بیک موضوع و بیک اصلی است و اگر ما بخوایم روی این اصل حرف بزنیم باید این مسئله در نظر گرفته شود که این بیک میلیون و نود را بیک مصرفی برسانند که لا اقل ثروت ملی ما را زیاد کند نه اینکه روز بروز بر فقر و فلاکت مرده بیفزائیم. هر کس که بخواید ثروت خودش را زیاد کند لابد یا مخارج خودش را کم می کند یا عایدی خودش را زیاد میکند. بیک مملکتی هم وقتی که بخواید ثروت ملی خودش را زیاد کند یا باید صادرات خود را زیاد کند یا واردات خود را کم کند. در موضوع صادرات تصور می کنم دولت فعلاً تواند اقدام مفیدی بکند چون صادرات هر مملکتی بیک مال التجاره است که در هر بازاری بسته بنظر خریدار است و سابقه خریدار مال التجاره را تشخیص میدهد و هر قدر مال التجاره ارزانتر و مطابق سابقه خریدار باشد مشتری بیشتر میشود و صادرات مملکت از این راه زیاد میشود و اگر امروز دولت بخواید اقدام کند در تکثیر زراعت پنبه و فرش که از این مملکت خارج میشود و جزو صادرات مملکت ما هست البته خیلی مفید است ولی نتیجه اش عملی نیست و باید خود مردم این اقدامات مفیده را بکنند ولی دولت برای اجرای این مقصود کاری را که باید اقدام کند این است که سعی کند واردات کم بشود البته اگر بیک مملکتی وارداتش کم شد بر ثروت ملیش افزوده خواهد شد همچنانکه اگر صادراتش زیاد شود باز ثروتش زیاد خواهد شد و واردات

مهمی که در این مملکت هست دو قسمت است که اگر باین در واردات دولت بیک توجهی نکنند خیلی مفید است. یکی قند است. اما راجع به قند که نتیجه اش آبی است بنده آنچه را که اطلاع دارم و تحقیقات کامله کرده مطابق تحقیقات متخصصین عرایض خود را خدمت آقایان محترم عرض میکنم و البته هر نظری که دارند خواهند فرمود. ما امروز از مالک خارجه سالی ۲۲ میلیون من قند میخریم که در واقع آن مصرف کنندگان قند سالی بیست و دو میلیون تومان اگر بیک من بیک تومان حساب کنیم پول میدهند چهارده میلیون این پول مطابق احصائیه سال قبل بخارجه داده میشود و هشت میلیون در داخله. از بابت کرابه و مخارج گمرکی و غیره داده میشود که میشود ۲۲ میلیون تومان. بنابراین ما ۱۴ میلیون تومان در سال قند بخارجه میدهم. مطابق تحقیقات از متخصصین که یکی از آنها آقای معاون محترم وزارت فوائد عامه هستند و تحقیق کرده اند و در اینجا تشریف دارند در هر هزار خروار زمین مزروع صد هزار خروار چغندر میدهد. اگر ما هزار خروار زمین مزروع را زراعت چغندر بکنیم در کرج و کال آباد نزدیک طهران می توانیم صد هزار خروار چغندر داشته باشیم و بیک کارخانه قند متوسط چنانچه دولت ترکیه خریده است به ششصد هزار تومان ما اگر بخوایم بیک قدری بزرگتر و بهتر باشد دویست هزار تومان اضافه بدهیم میتوانیم با هشتصد هزار تومان بیک کارخانه قند سازی وارد ایران بکنیم که سالی سه ماه هم کار میکنند یعنی سه ماه زمستان را زیرا در اوقات دیگر چغندر خراب میشود و در سال نود روز یا صد روز در بیک کارخانه قند سازی کار میکنند. این کارخانه روزی هزار خروار چغندر لازم دارد در صد روز می شود صد هزار خروار. خرواری دو تومان هم قیمت آن را حساب کنیم میشود دویست هزار تومان و بیک کارخانه قند روزی هشتاد خروار ذغال سنگ می خواهد که روزی

هشتاد خروار در مدت صد روز میشود هشت هزار خروار و اگر ذغال را خرواری سه تومان هم حساب کنیم از همین معدن آویک نزدیک کرج (و حال آنکه کمتر هم میشود و در سر معدن ذغال را خرواری پانزده قران هم میشود خرید فقط کرابه گران است) بیست و چهار هزار تومان میشود. چغندر هم تقریباً عرض کرده دویست هزار تومان میشود. اگر این مبلغی را که عرض کرده در سال خرج بیک کارخانه قند سازی بکنیم و قیمت خود کارخانه را هم هشتصد هزار تومان حساب کنیم که مبلغ هفتاد و شش هزار تومان هم حقوق مهندسان و سایر مخارج آن خواهد بود آنوقت کلیه خرج آن مستخدمه قیمه کارخانه در سال سیصد هزار تومان میشود و اگر این مقدار را خرج کنیم از بیک چنین کارخانه سالی بیک میلیون و نیم قند عاید میشود و این بیک میلیون و نیم قند را اگر بیکم پنجقران هم حساب کنیم ما میتوانیم سالی هفتصد و پنجاه هزار تومان از بیک کارخانه که سیصد هزار تومان خرج آن بکنیم بهره و فایده ببریم آقای معاون وزارت فوائد عامه این جا هستند خودشان تحقیقات کرده اند و مقالاتی هم در این زمینه نوشته اند حالا هم بنده تصور میکنم اگر ما از این بیک میلیون و نیم اضافه عایدات که همه اش را می خواهیم خرج کنیم لا اقل بقدر خرید بیک کارخانه قند سازی از مخارج غیر ضروری صرف نظر کنیم و همین مبلغ از این محل موضوع کنیم خیلی بوقع و خوب است مثلاً آقای وزیر معارف تشریف دارند خدمتشان عرض میکنم که اگر ما اطفال مان را در همین مدارس که فعلاً هست درس بدهیم ضروری مملکت نمیرسد ولی اگر پدر اطفال چیزی نداشته باشند که اطفال شان را بمدرسه بفرستند آن برای مملکت ضرر دارد و ما باید از آن مخارج و چیزهایی که حقیقهً خیلی خیلی ضروری نیست صرف نظر کنیم و بیک کارخانه قند سازی در این مملکت وارد کنیم و برای امتحان هم که باشد این رشته را تعقیب کنیم

اگر موفق شدیم دیدیم و منفعتی برای مملکت دارد این مسئله را تعقیب کنیم و دیگر سالی چهارده میلیون هم پول قند بخارجه ندهیم و قند بخاریم و اگر هم بنظر نشد همینطور که حالا در بره راه میرویم راه برویم و بنده تصور میکنم امروز که بحمد الله امنیت هست باید مرده هم استعداد داشته باشند و قبول داشته باشند که بتوانند از این امنیت استفاده کنند. و قند اگر مرده چیزی نداشته باشند امنیت هم برای آنها فرق نمیکند و علی السویه است بلکه بیک مردمان بی چیزی که از فقر خودشان را میباشند میل دارند که امنیت نباشد و بیک کسی آسود بکشد که گندهش هم بگردن خودش نباشد. بر این بنده متذکر میکنم که آقایان محترم این عرایض بنده توجه فرموده و موافقت فرمایند و این قندی که این قدر زش تعریف و تمجید می کنند اگر حقیقهً مفید است (تحقیق کنند از متخصصین فنی) بیک مبلغ از این پول را صرف تأسیس کارخانه قند سازی کنند و بیک قدری زاین واردات جنو گبری شانند و تقیه بر همین مخارجی که امروز خیلی ضروری است صرف کنند.

رئیس - آقای پاسانی

پاسانی - فرمایشاتی که آقای دکتر فرمودند غالباً بیک مطالب اصولی بود که نمیشد آنرا محترم همه عقیده دارند تا به و معتقدند که باید نسبت به امور اقتصادی مملکت بیک اهمیت بیشتری بشود و مخصوصاً به سعی کنیم در تقابل واردات مملکت بیک فرمایشاتی هم راجع به بودجه مملکتی فرمودند که بودجه عبارت از عایدات پیش بینی شده و مخارج پیش بینی شده است از برای مدت یکسال و باید ما بر گردیم به سنه ۱۳۰۵ و به بینیم در مقابل عایدات ما قروضی هم داریم و نه در این فرمایشات همه صحیح است ولی عایدات پیش بینی شده و مخارج پیش بینی شده برای یکسال مخصوصاً قسمت مخارج آن بیک چیزهایی نخواهد بود و ممکن است که بیک خرجی برای بیک مرتبه برداشته شود که با اصطلاح ما می گوئیم اعتبار. یعنی بیک مبلغی

را مجلس يك مرتبه رأی میدهد كه بیک وزارتخانه برای يك خرج مخصوصی پردازند. البته آن مبلغ هم پرداخته میشود ولی این مبلغ جزو بودجه سالانه همان سال منظور میشود اما این قبیل مخارجی كه در این لایحه پیشنهاد شده جزو بودجه سالانه همه سال نخواهد بود بلكه برای يك مرتبه تصویب میشود كه در ظرف يكماه یا دو ماه حواله شود و پرداخته شود ولی جزو بودجه نمیشود در دو و از ده ماه هم منظور نمیشود. بلكه قسمتی فرمایشی فرمودند كه ما باید حساب قروض ۱۳۰۵ را بكنیم. البته دولت كه میگوید من در حدود سه كرور تومان اضافه عایدی دارم بدهی است مجلس كه يك تصویبانی کرده است و يك قوانینی را جمع مخارج گذرانده است و باید آن مخارج پرداخته شود دولت آنها را در نظر گرفته است و میگوید اضافه عایدی داریم و يك خرج تازه برای آن اضافه پیشنهاد میکند منتهمی این خرج تازه را بطور اعتبار پیشنهاد میکند كه بری يك مرتبه داده شود و تقریباً میشود گفت مربوط به بودجه عمومی نخواهد بود و بن سه كرور يك اعتباراتی است كه بهر وزارتخانه يك مقدار مخصوص اعتبار داده میشود كه برای مخارج مخصوصی كه لازم است خرج نمایند مثلاً ما صد و چهل هزار تومان از این اضافه عایدی مان را تخصیص می دهیم بوزارت معارف برای ساختن انیورسیتته این البته برای يك مرتبه است. بادیست هزار تومان میدهم بوزارت داخله برای ساختن محبسه های نظمی مگر كه يك صورت آبادی داشته باشد یا مخصوصاً محبسه های ایالات و ولایات كه خیلی خراب است. البته آنها هم برای يك مرتبه است و مربوط به بودجه سالانه نیست و همینطور كه عرض كردم اگر يك اضافه عایدات مسامی نبود دولت پیشنهاد نمی كرد و اگر يك قروض مسامی هم داشته باشیم كه مجلس شورای ملی تصویب کرده باشد و دولت هم تعهد کرده باشد و بایستی پرداخته شود البته پرداخته میشود ولی آنها از مازاد این سه كرور تومان است. چون بنده اطلاع

دارم كه اضافه عایدات سیصد و چهار و سیصد و پنچ از سه كرور هم بیشتر است. راجع بمخارج اداره ارزاق اشاره فرمودند. مخارج اداره ارزاق يك وجوهی است كه پرداخته شده و مربوط به این سه كرور نیست. يك وجوهی از خزانه بارزاق پرداخته شده كه يك قسمتش موجود است و جنس است و غله است كه بتدریج فروخته میشود و مصرف میشود و پولش بر می گردد. يك مبلغ هم كامیون و انیورس است كه الان حاضر است و جزو ثروت عمومی است. يك قسمت هم هست كه بتردم داده شده است مثل آن مبلغی كه يك دفعه هم عرض كردم كه بربیب حیدر علی و فرخ خان و میرا علی اناری و محمد آقاجن كه چهار نفر دلال هستند داده شده است. مبلغ سیصد و پنجاه هزار تومان بتوسط آنها بعراب داده شده است كه میگویند شاید بتوان مسترد داشت. يك مبلغ دیگر هم قرضی است كه از ارزاق بدارات مالیه دادند مثل اینكه هشتاد و پنج هزار تومان بآذربایجان داده اند و هفتاد و پنج هزار تومان بخوزستان داده اند و مبلغی به بلدیة خراسان داده اند و اینها هم البته بتدریج مسترد میشود و بجز آنه بر می گردد و مربوط با اضافه عایدی سه كرور نیست كه دولت پیشنهاد کرده است. فرمودند كه خوب است این اضافات بیک مصرف مفیدتری برسد این را هم همه تصدیق می كنیم كه مخارج مهم و اهم در مملكت هست كه میشود از حيث تربیت بکی را مقدم داشت بر دیگری ولی تصدیق می فرمائید كه این وضع بودجه گذرانی مجلس باعث شده است كه كمسیون بودجه هم وقت و مطالعه در بودجه ها نمیکنند ما خودمان در كلیه بودجه های مصوبه ۱۳۰۴ يك اعتراضات و ایراداتی داریم يك درائر و مؤسسات زیادی هست كه باید بتدریج آنها حذف بشود و اگر بودجه تفصیلی را كمسیون رسیدگی كند و مجلس بیايد بعقیده بنده شاید پنج شش كرور صرفه جوئی میتوانیم بكنیم این عقیده بنده و يك عده است كه میشود از تشكیلات

فعلی مملكتی این مبلغ صرفه جوئی كرد و مخارج غیر لازم را زد. البته در آنوقت ممكن است همه با حضرت مستطاب عالی موافقت فرمایند كه آن صرفه جوئی ها بتصرف يك امور اقتصادی كه مولد ثروت است برسد این فرمایشانی كه حالا فرمودید تصور میکنم اگر نامل فرمائید در موقعی كه بودجه عمومی میآید بفرمائید انبساط است شاید يك عده دیگری هم موافقت كنند و پیشنهاد كنند كه يك صرفه جوئی هائی بشود و يك دوائری حذف شود مثل ادارات شرق و غرب و شمال و وزارت داخله یا مثل دوائر زیادی وزارت مالیه یا خیلی از وزارتخانه های دیگر ولی عجبالتاً كه يك پیشنهادی از طرف دولت شده است و جمع بقنوات قزوين (كه همان طوری كه آقای ثابت توضیح دادند اهالی شهر قزوين دچار بی آبی هستند و دارد شهر باین مهمی از عمران و آبادی می افتد و قنواتش همه مخروبه شده است و يك مساعدت مخصوصی باید با آنجا بشود) دیگر مقتضی نبود كه حضرت مستطاب عالی يك مسائل عمومی و كلی را راجع باین هشت هزار تومان در برابر این مطلب بگذارید. و بیاناتی فرمائید در هر حال تصور میکنم این مذاکرات حضرت عالی هم يك توجهی باید بهش بشود. فرمودند ما باید سعی بكنیم كه از واردات كاسته شود و از مخارج كم بشود و يك حسابهای هم فرمودند كه اگر پولی صرف كارخانه قندسازی بكنیم چقدر بول چقدرش میشود یا چقدر صرف ذغال سنگش میشود و چه مخارجی دارد. اینها تمام بجای خودش صحیح است ولی تصدیق می فرمائید كه اگر این مبلغ هشت هزار تومان را ما رأی ندهیم. كارخانه درست نمیشود و كافی نیست و خوب بود این فرمایشات را در موقع دیگر می فرمودید. البته ما همه با عقیده حضرت مستطاب عالی موافق هستیم كه باید يك فكري برای تقلیل واردات مملكتی و ایجاد مؤسسات نافع و عام المنفعه بكنیم كه منافع ثروت ما استخراج بشود و موجب مزید ثروت عمومی

بشود چه از حيث ثزئید صادرات و چه از حيث تقلیل واردات كه ما خودمان يك موادى را كه ما بحتاج مملكت است در درجه دوم و سوم در مملكت خودمان عمل بیآوریم كه محتاج بواردات زیادى نباشیم. این نکات همه در جای خودش صحیح است و تصور نمی كنم هیچيك از آقایان نمایندگان هم مخالف با نظریه جنابعالی باشند ولی هیچكدام از این مطالب مربوط به هشت هزار تومان نبود و خواهش میکنم كه آقایان هم موافقت فرمایند كه از نقطه نظر رعایت اهالی قزوين این هشت هزار تومان تصویب شود و يك لوائح مهم تری هم كه هست زود تر بگذرد.

عده از نمایندگان - مذاکرات كافی است
دكتر مصدق - اجازه می فرمائید يك توضیحی عرض كنم؟ در حدود نظامنامه است
رئیس - بفرمائید.

دكتر مصدق - بنده قبلاً هم عرض كردم كه نظر بنده باین هشت هزار تومان نبود. نظر بنده باعتبارانی است كه بعد میآید
رئیس - پیشنهاد آقای ثابت قرائت میشود
(این قسم قرائت شد)

مطابق تحقیقات محلی قنات شاه و آخوند هر يك هزار تومان بیشتر مخارج ندارد و قنات خمار تاش كه از قنات عام المنفعه قزوين است ممكن است از همین محل تعمیر و دائر شود
لهذا پیشنهاد میکنم بعد از لفظ قنات آخوند اضافه شود (و خمار تاش) ثابت - ابراهیم
ثابت - نظر پیشنهاد دهندگان كه بکیش هم خود بنده هستم این است كه در تمام شهر آب پیدا بشود و از حيث آب راحت شوند. از جمله قنوات قزوين كه عده زیادی از اهالی شهر از آن مشروب میشوند قنات خمار تاش است و اگر چنانچه از این محل سهمی بآنجا داده نشود اهل آن قسمت از شهر در محظور و سختی می افتند و شاید تولید يك فسادى هم در این ضمن

بشود و لازم است يك سهمی هم برای آن قنات منظور شود در این لایحه .

رئیس -- آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب -- بنده میخواستم عرض کنم که این اعتباری است که مجلس بدوات میدهد و دولت هم در این جا باید نظر نمایندگان محلی را نگاه کند . هر جا که اهمیتش بیشتر است آن جا عمل کند

نابت -- اجازه میفرمائید ؟

حاج آقا رضا رفیع -- اجازه میفرمائید ؟

رئیس -- عضو کمیسیون هستید ؟

حاج آقا رضا رفیع -- بله .

رئیس -- بفرمائید .

حاج آقا رضا رفیع -- عرض کنم که این پیشنهاد را بنده میتوانم قبول کنم ولی از خود ایشان بنده استعفا میکنم مسترد بدارند برای خاطر اینکه اگر مسترد ندارند و قابل توجه شود این کار امروز نمی گذرد و میباید برای جلسات بعد و برای خود شما بهتر است که مسترد نمائید نابت -- اجازه میفرمائید ؟

رئیس -- اگر برای توضیح است که نمی شود ولی

اگر می خواهید استرداد کنید ممکن است .

نابت -- چون صورت قنات دیگر را نوشته اند اینهم باید نوشته شود و الا ممکن است بطور کلی بنویسند برای مصرف قنات قزوین .

رئیس -- چون برای اخذ رأی عده کافی نیست ممکن است مذاکره شود .

مهدوی -- اجازه می فرمائید ؟

رئیس -- بفرمائید .

مهدوی -- بنده تصور میکنم اگر از طرف کمیسیون قبول شود دو مرتبه بد کمیسیون بر نمی گردد و حالاهم منشی کمیسیون قبول می کند و رأی قطعی گرفته میشود دیگر ارجاع کمیسیون نباید بشود .

رئیس -- آقای نابت

نابت -- چون در آن ورقه اسم برده شده است قنات شاه و قنات آخوند و قنات خیابان اگر بنا باشد همه اینها در صورت قانون نوشته شود دیگر سهمی بقنات خار نش داده نمیشود پس بهتر این است با این لفظ اضافه شود یا آنها هم نوشته نشود .

رئیس -- رأی میگیریم

دکتر طاهری -- بنده چون منشی کمیسیون هستم در غیاب مخبر قبول میکنم این پیشنهاد را .

حاج آقا رضا رفیع -- خوب است پس بگیری

مهدوی -- لازم نیست . رأی قطعی گرفته میشود .

رئیس -- می خواهید این موضوع را بگذاریم برای

بعد از تنفس

نابت -- بنده پیشنهاد خودم را مسترد میکنم .

رئیس -- رأی میگیریم بماده واحده یا اوراق آقایانی

که تصویب می کنند اوراق سفید خواهند داد .

(اخذ و شماره آراء بعمل آمده ۸۴ ورقه سفید تعداد شد)

رئیس -- عده حاضر ۸۹ با ۸۴ رأی تصویب شد

اسامی موافقین

آقابان: جلالی -- ضیاء -- وزیري -- علی خان حیدری -- زوار آقا شیخ عبد الرحمن صالحی -- خطیبی -- آقا سید حسین آقابان -- باستانی -- نوبخت -- روحی -- معتضد -- استرآبادی -- پالیزی -- ارباب -- کیخسرو -- پور تیمور -- معظمی -- سهراب خان -- کازرونی -- میرزا جواد خوئی -- امیر اسدالله خان عامری -- مولوی -- آقا علی زارع -- بجی خان زنگنه اعظمی -- میرزا عبدالحسین -- میرزا حسن خان ابراهیمی -- نابت -- دکتر رفیع امین -- محمد تقی خان اسعد -- ملک آرائی -- میر ممتاز -- وکیلی طباطبائی جهانشاهی -- حق نویس -- اسکندر خان مقدم -- میرزا ابراهیم خان قوام -- ذوالقدر -- افسر -- فرهمند -- دکتر لفرمان

دستی -- در مقدمه که برای این لایحه نوشته اند ذکر کرده اند که از نقطه نظر تسریع در ساختمان راه آهن این لایحه را تقدیم کرده اند . بنده هم در تسریع لایحه ساختمان راه آهن مخالفی ندارم ولی لایحه کاملاً مفید تسریع نیست . برای تسریع در ساختن راه آهن باید مهندسین ساختمان را بیاورند . بنان در صورتیکه بعضی از فقرات این لایحه مربوط به مهندسین نقشه برداری است و عقیده بنده در نقشه برداری تسریع لازم نیست برای اینکه راه آهن را لابد از دو طرف شروع خواهند کرد و این دو طرف هم نقشه برداری کامل شده است و در این ضمن که دو طرف را ساختمان می کنند ممکن است مهندسین سابق مان که شش دسته هستند ادامه بدهند به نقشه برداریشان و بقیه راه را نقشه برداری کنند بنابراین لزومی ندارد که ما تسریع در نقشه برداری کنیم . قسمت اول ماده اول که نه نفر بر مهندس امریکائی را می خواهند استخدام کنند برای نقشه برداری است فقره ششم ماده اول باز راجع به نقشه برداری است و این لایحه برای تسریع امر راه آهن است . در مقدمه اش که اینطور تصریح کرده اند ولی اغلب فقرات آن راجع است به نقشه برداری در صورتیکه نقشه برداری لزومی ندارد يك مسئله دیگر که بحث مخالفت بنده است این است که دولت خودش نمیتواند متصدی ساختمان راه آهن باشد و صرفه زدبک نیست و نافع نیست و بهتر اینست که ساختمان راه را خصوصاً بکمپانی های خارجه بمناقصه بدهد فقط چیزی که در این مورد دولت میگوید این است که ما ابتداء خودمان میخواهیم يك قسمت از این راه را بسازیم و به بینیم چقدر خرج بر می دارد که میزان درست ما بیاید و بعد از آنکه میزان دست مان آمد آنوقت ممکن است مناقصه گذاشت . اولاً این نقاطی را که دولت میخواهد بسازد میزان برای تمام نقاط نیست برای اینکه قسمت هایی که می خواهند بسازند مختلف است زمین صاف درد کوهستانی هم دارد و اینها ابدأ شباهتی بهم ندارند زمین

دکتر طاهری -- آقا زاده سبزواری -- نجومی -- افشار سید کاظم زدی -- امیر حسینخان -- بنی سلیمان -- افخمی محمود رضا -- فهمی -- غلامحسین میرزا -- فرمند -- میرزا ابراهیم آشتیانی -- شیخ الاسلام ملابری -- عصر انقلاب -- ثقة الاسلام بروجردی -- ثقة الاسلامی -- کلالی -- دولتشاهی -- مهدوی -- طباطبائی دیبا عباس میرزا -- محمدولی میرزا -- موقر -- حاج غلامحسین ملک -- حاج آقا رضا رفیع -- مرضی قلیخان بیات -- شریعت زاده -- آقا سید یعقوب -- مدرس -- آقا سید احمد بهبهانی -- حاج میرزا مرتضی -- میرزا سید مهدی معتمد -- عمادی -- حاج آقا حسین زنجانی -- عبدالمیرخان نگهبان -- میرزا هاشم آشتیانی -- هاشم آقا مالک مدنی -- دستی -- میرزا صادقخان خواجوی -- دادگر -- میرزا حسن آیه نامه زاده امام جمعه اهر -- میرزا عبدالباقی -- میرزا احمدخان بدر رئیس الوزراء -- بنده استدعا میکنم لایحه مهندسین راه آهن را مقدم بفرمائید و جزو دستور بگذارید .

رئیس -- آقای زوار پیشنهاد کرده اند که لایحه راجع بوزارت خارجه مقدم باشد

زوار -- بنده راجع بمهندسین راه آهن موافقم که مقدم باشد بعد از آن لایحه اضافات وزارت امور خارجه مطرح شود .

افسر -- هر کدام را دولت مقدم میداند آن را مقدم باید داشت .

رئیس -- خبر کمیسیون بودجه راجع بمهندسین راه آهن طبع و توزیع شده است مذاکرات راجع بکلیات است . آقای عمادی موافقت ؟

عمادی -- نسبت بلایحه راه آهن در بعضی موارد بنده عریضی دارم

رئیس -- فعلاً مذاکرات راجع به کلیات است .

عمادی -- بنده در کلیات عرضی ندارم

رئیس -- آقای دستی

مسطح کمتر خرج دارد تا زمین کوهستانی و میزان معین دست نمی آید علاوه بر این اگر ما آمدم و راه را در یا بدست فرسخ ساختم و میزان هم برایش معین شد که در هر فرسخی فرضاً صد هزار تومان خرج دارد این را لابد کمیابهای خارجه می فهمند و در حدود آن مخارج یعنی آن مقداری که ما در یک فرسخ کردیم مناقصه را قبول میکنند در صورتیکه بطور حتم برای دولت زیاد تر از آن مقداری که برای کمیابی تمام میشود تمام خواهد شد. در هر صورت برای ما خیلی گران تمام میشود و این میزان که ما می سازیم یک میزان بدست کمیابی میدهد که در حدود آن میزان مناقصه را قبول میکنند. در هر صورت ما می خواهیم این را بفهمیم که این لایحه راجع بساختن است یا راجع به نقشه برداری؟ اگر راجع به نقشه برداری است پس چرا در مقدمه ذکری از تسریع در ساختمان شده است؟ یکی دیگر از عرایض بنده این است که در ملیت این مهندسی یک تشتمت فوق العاده قائل شده اند از آمریکا و سوئیس و آلمان و هلند و فرانسه و بلژیک. یعنی تقریباً از تمام دنیا مهندس خواسته اند و بنده نمیدانم که این چه لزومی دارد باید دولت تشخیص بدهد که کدام مهندس و متخصص بهتر و صرفه نزدیک تر است و منافعی بیشتر است از آن جانشینان از جمله نه نفر بر مهندس یعنی نیمچه مهندس از آمریکا خواسته اند که حقوق آنها در ماهی از سیصد دلار تجاوز نخواهد کرد. با این گران فوق العاده که در آمریکا موجود است اغلب عملیات در ماه دوست دوست و پنججاه الی سیصد دلار حقوق میگیرند آنوقت در واقع و حقیقت برای ما مهندس نمی فرستند یعنی نیمچه مهندس خوب برای ما نخواهند فرستاد که ما بتوانیم از وجود آنها استفاده کنیم. ما در کمیسیون بودجه این حرف را زدیم و دولت توجیهی نکرد و آن این بود که گفتیم مهندسی آلمانی هم بصره نزدیک ترند هم منحص فنی شان بیشتر است. چه الزامی دارد از

امریکا بیاورند؟ گفتند برای تناسب این مهندسی با ماستر پلند که رئیس راه آهن است، البته معاون پلند با بعضی رؤسای درجه اول که متصل با او در تماس هستند مانعی ندارد که امریکائی باشند ولی بر مهندس یعنی نیمچه مهندس که زبردست مهندسی باید کار کنند این چه لزومی دارد که باید امریکائی باشند. چرا سرمایه از آلمان و هلند نوشته اند؟ اینجا یک نام و دو هوا قائل شده اند؛ در بعضی جاها بر مهندس امریکائی قائل شده اند برای تناسب با ماستر پلند در صورتیکه مهندسی درجه اول هم نیستند و در بعضی جاها مهندس را از سایر نمائندگان دیگر خواسته اند. مثل این است که دولت خواسته است تمام سفارتخانهها را راضی کند، از این سفارتخانه چند تا و از آن یکی چند تا دیگر...

یک نفر از نمایندگان - گوشت قربان است.

دستی - در وقتیکه لایحه استخدام دوازده نفر متخصص امریکائی مطرح شد یک نفر را بعنوان معارفت می گفتند برای ماستر پلند در مرکز لازم است باشد یعنی این نقشه های کوچک کوچک و تیکه هارا که می آورند جمع کنند و بهم بچسباند و بالاخره نقشه کامل راه آهن را درست کند با این حال باز در این لایحه دو مهندس دیگر میخواهند استخدام کنند یکی به اسم معاون ماستر پلند و یکی هم بعنوان عهده داری نقشه ها اینها در کمیسیون از دولت توضیح خواستیم توضیح کافی ندادند مثل اینکه یک نفر مهندس لازم دارند که این نقشه جات کوچک و تیکه تیکه را کلاسه کند و مرتب و منظم کند در صورتیکه معاون ماستر پلند باید این کار هارا انجام دهد، معاون ماستر پلند چه خواهد کرد که حالا لازم شده است بروند یک نفر مهندس بلژیکی بیاورند که نقشه های نا منظم را منظم کند و کلاسه کند. در قسمت های مواد بعدش هم لایحه دولت خیلی مبهم و پیچیده بود ولی کمیسیون بودجه آنها را اصلاح کرد مثلاً راجع به کرایه منزل و خرج سفر و غیره اینها را کمیسیون اصلاح کرد

و با اینکه کمیسیون اصلاح نمود معذک مقنع نیست برای اینکه بنده یک عرضی میکنم برای خرج اناب و ذهاب مهندس از اروپا در صورتیکه حاج امین اصفهانی در کمیسیون بودجه بود گفتند خرج مسافرت از طهران تا پاریس یکصد و شانزده تومان است ما آنجا پیشنهاد کردیم که یکصد و شانزده تومان را یکصد و پنجاه تومان فرض میکنیم که رفتن و برگشتن آن سیصد تومان باشد ولی باز دولت قبول نکرد و اصرار داشت که حتماً چهار صد تومان باشد و همچنین راجع به امریکا خرج متوسط چهار صد تومان است که رفتن و برگشتن آن هشتصد تومان میشود و باز دولت قبول نکرد و اظهار کرد که باید همینطور که نوشته شده باشد و همچنین راجع به منزل و کرایه و خرج سفر دولت یک مخارج زیادتری قائل شده بود مثل اینکه آنها یک مردمان فوق العاده هستند و ابداً زندگانشان مربوط به زندگی ما نیست فوق بشوند و از برایشان این طور حقوق معین کردند، علاوه بر خرج سفر و کرایه منزل و فلان. مخارج طبایع و غیره هم معین کرده بودند که بعضی را کمیسیون بودجه زده است و بعضی دیگر هست که در موقعش بنده عرض خواهم کرد رئیس - آقای یاسائی

یاسائی - آقای دستی در کمیسیون بودجه هم این فرمایشات را فرمودند و حالا هم تکرار میفرمایند. وقتی که دولت لایحه را آورد بمجلس برای کشیدن خط آهن و مجلس هم اجازه داد در آنجا دولت پیشنهاد کرده بود که ساختمان راه آهن را به کمیابهای خارجی واگذار کند و دولت میخواست بطور مناقصه آنها را به کمیابها واگذار کند خود ما بالاخره مخالفت کردیم و گفتیم نتیجه مناقصه معلوم نیست ممکن است پیشنهادات مناقصه از طرف یک کمیابهایی برسد که از نقطه نظر صرفه جوئی ناگزیر باشیم قبول کنیم در صورتیکه صلاح ما نباشد که ساختمان راه آهن را واگذار به آنها کنیم بالاخره مذاکرات زیادی در مجلس شد تا روزی که گذشت، این بود که بنا شد خود دولت مباشرت کند ساختمان راه آهن و لوازمی را که میخواهند آنرا بمناقصه بگذارند و

نهییه کند و مهندسی هم که برای اینکار میخواهد استخدام نماید اینطور قانون از مجلس گذشت و مجلس اجازه نداد که دولت ساختمان راه آهن را چه جزاً و چه کلاً به یک کمیابی خارجی بطور مناقصه واگذار کند، این نظر آنوقت ما بود ولی حالا شاید ما عقیده پیدا کرده باشیم که اگر ساختمان راه آهن را به کمیابی هدای خارجی واگذار کنیم سریعتر ساخته شود چنانچه راجع به ریل در دوره پنجم ما قانونی گذرانیم که خودمان کارخانه آهن ذوب کئی تهیه کنیم و آهن استخراج شود و متخصص هم برای این کار استخدام کنیم و وسائل استخراج معدن آهن را فراهم کنیم و ریل بسازیم و آن ریل را کار کنیم. بعد فهمیدیم که عملی نیست و ناگزیر شدیم که آن قسمت قانون را در قانونی که بعد گذرانیم نقض کنیم و اجازه دادیم که دولت ریل را هم مثل سایر لوازمات بخرد. آنوقت این فکر را داشتیم شاید فکر آقای مدرس بود که حتماً آهن ذوب کئی باید در این مملکت بیاید و ریل ساخته شود و بعد راه آهن کشیده شود شاید آن فکر از روی مطالعه نبود و خودشان هم تصدیق کردند که با این ترتیب عملی نیست باید ریل خرید و هر وقت کارخانه دائر شد و توانست ریل بدهد آنوقت البته خریده نمی شود. این قانونی که اخیراً گذرانیم که ساختمان راه آهن را اجازه بدهیم که دولت بسازد شاید چندان از روی مطالعه نبود و حالا که ما فکر می کنیم می بینیم که اگر ما این کار را به کارخانه های خارجی واگذار کنیم بهتر است زیرا آن کارخانه وسائل را حاضر دارد و ممکن است یک صرفه جوئی بیشتری بکند. پس بموجب آن قانون دولت دچار شد خودش یک نهییه هائی به بیند و یک زمینیه هائی تهیه کند و شاید یک خساراتی هم متوجه شده که اگر نخواهیم از مفاد آن قانون عدول کنیم و از حالا بگوییم دولت ساختمان راه آهن را واگذار کند به کمیابهای خارجی چون دولت یک کار هائی کرده

است شاید قابل جبران نباشد. ولی اگر دولت موافقت کند از حالا با قید اینکه خساراتی که بموجب آن قانون متوجه شده است ممکن باشد تدارک آن خسارات بشود و از حالا قرار گذاشته شود که ساختمان راه آهن را بطور مناقصه به کمیتهای خارجی واگذار کنیم که زود تر ساخته شود بنده هم موافقم. ولی مادام که دولت این نظریه را اظهار نمیکند ما هم ناچاریم از نظریه دولت متابعت کنیم. ولی نماینده دولت در کمیسیون بودجه اظهار کرد که ما ناگزیریم برای امتحان چند فرسخی راه آهن بکشیم که یک زمینیه برای مناقصه بعد بدست بیاید که اصلاً خط آهن در ایران چه در قسمت کوهستانی و چه در قسمت صحرا چه جور خرجش می شود. برای اینکه یک تفاوت بقی است بین اجرت عمله و لوازم راه آهن در ایران با سایر ممالک بجهت اینکه در ایران مزد عمله ارزان است ولی لوازم ساختمان که از خارج باید وارد شود گران و در برهم رفته باید یک مقداری خط آهن بکشند و یک امتحانی بکنند به بینند که خط آهن در ایران چه قدر مخارج دارد. شنیدیم کمیانی بولی به دولت پیشنهاد کرده بود و اظهار عقیده کرده بود که خط آهن در ایران فرسخی چهارصد هزار تومان خرج دارد شاید هم همینطور باشد بالاخره ما که عمل نکرده ایم و امتحان نکرديم. پس بهتر این است که به لایحه این متخصصین رأی بدهیم که دولت مهندسی را که برای نقشه کشی بایزای ساختمان راه آهن است استخدام کند و چند فرسخ از طرف جنوب و چند فرسخ از طرف شمال شروع به ساختن بکند و لوازم هم تهیه کند و بالاخره یک مالک و مأخذی برای مناقصه ما بدست بیاید زیرا یک ملکی را وقتی یک شخصی بخواهد اجاره بدهد یک حدی برای اجاره اش در نظر می گیرد و بعد بمزایده میگذارد که به بینند بیشتر اجاره می کنند یا کمتر. ما الان آن حد در نظرمان معین نیست و ما نمیدانیم که راه آن در ایران فرسخی صد هزار تومان خرج دارد. دو بیست هزار

تومان خرج دارد. قسمت کوهستانی یا صحرائی چقدر فرق دارد. اینها را باید معین کنیم یعنی یک چند فرسخی خط آهن بکشیم که یک اطلاعاتی حاصل شود آنوقت کمیتهای خارجی هم که یک اطلاعاتی پیدا کردند باید صرفه جوئی بیشتری حاضر میشوند برای ساختن راه آهن اما اینکه فرمودند نقشه برداری مگر چه قدر خرج دارد. بنده عرض میکنم که مستر پلند را ایشان هم تصدیق دارند که یک شخص متخصصی است او اظهار کرده است که در مدت یک سال نقشه برداری این خط شاید تمام نشود و اگر چنانچه عده مهندسی که به او میدهند کمتر از این باشد به این زودها کار از پیش نمیرود اگر عده را زیادتر کنیم البته کار زودتر انجام میگردد. اگر از روز اول مهندس بیشتری استخدام کرده بودیم مثلاً صد نفر ممکن بود نا حالا تمام شده باشد. بالاخره هر چه زودتر مهندس و نوچه مهندس افزوده شود البته از مدت کاسته میشود و هر چه از مهندس بکاهیم بر مدت افزوده میشود ولی ما طرفدار این هستیم که زود تر نقشه ها تهیه شود و کشیدن راه آهن شروع شود. این عقیده متخصص است که طرف اعتماد همه ما است. راجع به قسمت های دیگری هم که فرمودند از جمله (خرج سفر و اینها) خودشان اگر مراجعه بکنند به لوایح کنترالی که از مجلس گذشته است خرج سفرهایی که برای متخصصین معین شده خیلی بیشتر از این است و ما خرج سفر را جهت اروپا دو بیست تومان معین برای ایاب و دو بیست تومان برای ذهاب معین کردیم در صورتیکه گمان میکنم کم هم باشد و حتی برای امریکائی ها هم که بانصد تومان معین نمودیم برای ایاب و بانصد تومان برای ذهاب گمان میکنم کافی نباشد و بالاخره اگر بلیط درجه دوم هم بگیرد شاید خرجش بیش از این باشد.

کازرونی - شما رفته اید؟

یاسائی - بنده که در خارج تحقیق کرده ام این خرج سفر کافی نیست ولی حالا چون کمیسیون بودجه رأی داد و دولت هم

موافقت کرده است این بود که و ابرت داده شده. سایر قسمتهائی هم که فرمودند عرض میکنم تمام اینها بنظر متخصص این کار تهیه شده است. یک نکته دیگری فرمودند که چرا از ملل مختلفه (آلمانی، فرانسوی، و غیره) استفاده میشود آنچه که بنده اطلاع دارم مستر پلند اظهار کرده است که همه متخصصین باید از آمریکا باشند ولی به جهانی دولت اینطور صلاح دانسته که آن قسمتی که بیشتر مربوط به نقشه برداری است از آمریکا باشد ولی قسمت های دیگر که راجع بامور ساختمانی و پل سازی است از ملل اروپا باشند مثلاً برای پل سازی آلمان و برای قسمتهای دیگر از هر کجا که هست می آورند این اشکالی ندارد.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است کازرونی - بنده اخطار نظامنامه دارم

رئیس - بفرمائید

کازرونی - برطبق صریح قانون لوایح بیستی بیست و چهار ساعت قبل طبع و توزیع شده باشد. این برای اینست که نمایندگان قبل از وقت مطالعه کرده باشند و کورکورانه حرف نزنند و این لایحه بیست و چهار ساعت قبل طبع و توزیع نشده است.

بعضی از نمایندگان - دیروز توزیع شده است.

کازرونی - آقایان: اجازه بفرمائید. به بعضی ها صبح داده شده حاضرم ثابت کنم. از یک یک آقایان سؤال کنید. بنده بی جا که عرض میکنم. و استدعا میکنم آقایان حرارت بخرج ندهند. مطلب دوم اخطار بنده این است که این لایحه باید به کمیسیون فواید عامه برود و زرفته است. بنده یکی از اعضای کمیسیون فواید عامه هستم اگر آقایان این را هم انکار بفرمایند نمیدانم! بنده عرض میکنم که زرفته است. سوم رفتن آن به کمیسیون خارجه است.

بعضی از نمایندگان رفته است

کازرونی - شاید فردا برود. ما که خبر نداریم و ابرتش بما داده نشده است و نظر کمیسیون خارجه بمجلس

نیامده است. باید بیست و چهار ساعت قبل از ابرت کمیسیون خارجه توزیع شده باشد. بنده دیگر نمیدانم. آخر شما اگر خودتان احترام نظاهمانه را نگاه ندارید دیگران هم همیشه اوقات قانونی را که می آورند بطور مفاجاتی است دیگر نمیدانم.

کی استوان - رایورت کمیسیون خارجه داده شده است.

کازرونی - کی؟ کجا؟ چاپ نشده، منتشر نشده است.

رئیس - این خبر (کمیسیون بودجه) دیروز تقریباً یک

ساعت بنظر توزیع شده است. اما قسمت راجع به کمیسیون خارجه داده شده است و قرائت می شود مطلبی هم ندارد که بیست و چهار ساعت قبل توزیع شده باشد. قرائت می شود.

کازرونی - کمیسیون فواید عامه چگونه؟

(خبر کمیسیون خارجه بشرح ذیل قرائت شد)

کمیسیون امور خارجه لایحه نمره ۳۹۵۱ دولت را تحت مطالعه و شور قرار و با رایورت نمره ۹۰ امرداد کمیسیون بودجه مطابقت داده و با رایورت مزبور موافقت نموده و به اکثریت آراء تصویب نمود.

رئیس - قسمت راجع به کمیسیون فواید عامه هم

چون فقط در این لایحه تقاضای خرج شده بود به این لحاظ بود که اکتفا کردیم به دو خبر کمیسیون بودجه

و خارجه. آقایان مذاکرات را کافی میدانند؟

بعضی از نمایندگان - بلی کافی است

کازرونی - بنده با کفایت مذاکرات مخالفم.

رئیس - بفرمائید.

بعضی از نمایندگان - مخالفت کردید.

کازرونی - آن دفعه اخطار نظامنامه داشتم. راجع

به کفایت مذاکرات حالا مخالفم، استدعا میکنم توجه

بفرمائید، اینکه عرض میکنم بنده مخالفم با کفایت

مذاکرات علتش این است که از این مذاکراتی که شده

است بنده تا بحال چیزی نفهمیدم و رفقای بنده هم همینطور

اجازه بدهید که يك قدری بیشتر صحبت بداریم و يك لایحه را حقیقه از روی عصبانیت نگذاریم والا همانطور می شود که آقای یاسائی در ضمن بیانانشان فرمودند که دوازدهمین رأی دادیم و بعد تردید کردیم بعد ایشان تردید را هم تردید کردند، ممکن است این رأی امروز هم فردا درس تردید شود همان طور که آقای یاسائی زمینه بدست دادند و بنده دیدم که همه فرمایشات روی شاید و اگر وفلان است پس بهترین است که بیشتر مذاکره بکنیم.

بعضی از نمایندگان - رأی بگیرند.

رئیس - رأی گرفته میشود به کیفیت مذاکرات آقاین موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. رأی میگیریم به شور در مواد آقایانیکه شور در مواد را تصویب میکنند قیام فرمایند (اکثر برخاستند)

رئیس - اکثریت است. ماده اول قرائت می شود (بضمون ذیل قرائت شد)

ماده اول - مجلس شورای ملی بوزارت فوائد عامه اجازه میدهد مهندسین و متخصصین ذیل را برای مدت دو سال استخدام نماید.

۱ - نه نفر مهندس آمریکائی که در دستجات نقشه برداری مشغول خدمت شوند حقوق این نه نفر در سال از سی و دو هزار دلار تجاوز نخواهد کرد.

۲ - يك نفر مهندس راه آهن آمریکائی برای معاونت مستر پلند با سالی هفت هزار و پانصد دلار

۳ - يك نفر مهندس ساختمان راه آهن آمریکائی که حداکثر حقوق آن سالیانه هفت هزار و پانصد دلار خواهد بود.

۴ - يك نفر مهندس طراح پل ویل سازی از آلمان که حداکثر حقوق آن پنجاه هزار تومان در سال خواهد بود.

گرفتم و ماده را زیر زیر کردیم و بکلی خراب کردیم حالا گرفتار شده ایم، الان میخواهیم شروع کنیم به کشیدن راه آهن، حالا که میخواهیم این کار را بکنیم باید مثل جامعه ملل از تمام دنیا نماینده داشته باشیم و چهل و هشت نماینده دعوت کنیم و همه دول باید شرکت کنند که ما میخواهیم راه آهن بکشیم! جامعه ملل از ۴۸ دولت تشکیل شده است این جا هم باید ۴۸ نفر باشند و باید يك کاری بکنیم و بنام ملل بگوئیم که آی خبردار ایران میخواهد راه آهن بکشد. در کمیسیون بودجه که این لایحه مطرح شد ده نفر بودیم چهار نفر رأی ندادند و شش نفر رأی داد بنده و آقای دشتی و شیروانی و بامداد رأی ندادیم و شش نفر دیگر رأی دادند بنده در آنجا این مخالفت هارا کردم آقای وزیر معارف هم توضیحات دادند. بنده عرض میکنم چه چیز است که از تمام دول اروپا و امریکا باید متخصص و مهندس بیاوریم؟ و اگر يك دول دیگری هم بود ما خبر میدادیم که تو هم يك نفر را روانه کن، چه شده است؟! ایشان يك فلسفه گفتند دو فکر است که سبب شده که این کار را کرده ایم اگر ما میخواهیم تمام متخصصین را از يك دولت بیاوریم شاید آنوقت اطلاق چیز میشود. میدانم کفی گفتند؟ پس بهتر این است که ما میگوئیم بین المللی میکنیم که از همه دول يك نفر داشته باشیم. حالا آقایان فکر کنید که اگر میخواهیم بین المللی کنیم از امریکا و آلمان و بلژیک و فرانسه که آوردیم لابد سوئد و نروژ و دانمارک هم ممکن است سفیرشان وزیر خارجه را به بینند. آنها هم باید بیایند. آنوقت ملاحظه کنید دار الترجه که برای اینها باید دائر کنیم چه میشود و چقدر خرج دارد؟! آخر اینها باید بروند توی راه ها با آن عملجات کرد و لری که باید در نحت اوامر این مهندس و سر مباشر باشند کار کنند. مترجم را هم که از مدرسه امریکائی می آورند آنها هم خودش يك عبارات پیچیده و قلمبه میگوید که تمام عباراتش مسجع و مقفی است

و زبان او زبان لرد و کرد نیست، يك مترجم هم او می خواهد. آنوقت به بینید این بولی که ما تهیه کرده ایم برای راه آهن چون دولت میخواهد امتحان کند به بیند که دو فرسخ راه را میتوانیم بکشیم بنده بنده عرض می کنم والله نمیتواند، بنده غلط کردم آن رأی را داده بنده عرض میکنم خوب است همان اعلان مناقصه بدهیم و حتی من معتمد که باید نقشه کشی را هم باید به مناقصه گذاشت، خودتان آقای رئیس الوزراء يك شخص تجربه کرده هستید در اروپا هم کار کرده اید میدانید که کمپانیهای اروپائی و امریکائی کار را آسان می کنند و مخارج را کمتر آورده دارند، برای هر چیزی لوازمی دارند. ما يك ماده گذرانیم که لوازم را اعلان مناقصه بدهید. حالا عرض میکنم که همه چیز را اعلان مناقصه بدهید. ما اول فکر میکردیم که اگر اعلان مناقصه بدهیم یا روس میبرد یا انگلیس خیر این فکر بی ربطی بود. بیعید اعلان مناقصه بدهید حتی نقشه برداری را هم اعلان مناقصه بدهید والا خدا شاهد است (شاید بنده در دوره هفتم نباشم) خواهید دید که این پول در همین مقدمات تلف میشود. خوب آقایان شاید چون لایحه در نظرشان نباشد عرض میکنم ماده اول نوشته است: نه نفر مهندس امریکائی که در دستجات نقشه برداری مشغول خدمت شوند. حقوق این نه نفر در سال از سی و دو هزار دلار تجاوز نخواهد کرد سه هزار و چهارصد و پنجاه دلار برای هر يك نفر که در واقع سه هزار و پانصد تومان میشود و گفته اند چون از امریکا می آید خیلی عظمت دارد و باید انقدر حقوق داد این مهندسین متخصصین عالیمقام که نیستند خودشان هم تصدیق دارند. مثل پهلوان و نوچه پهلوان و بر نوچه پهلوان بعد در آن ماده که از برای مخارج و مصارف آنها دولت ناچار است بکند يك صحبت های غریبی در کمیسیون میکردند و حالا میخواهم حرفهای کمیسیونرا اینجا بزنم يك نفر از نمایندگان میگفت که ما نمیتوانیم آنها را که از خارج بیاوریم

بود و درست مطالعه نکرده بودند و با اینکه يك نظريات خوشی به كابينه سابق نداشتند پیشنهاد دولت را رد کردند و موافقت نکردند و امروز معلوم شده است که این رویه رویه خوبی نبوده بنده عرض میکنم که اگر امروز هم با يك حدت و شدتی باین پیشنهاد امروزی دولت مخالفت کنید شاید بعد از چندی بز پیشان بشوید و بگوئید آروز کار خوبی نبود کازرونی - ممکن هم هست نشوند .

وزیر معارف - ممکن است . امکان دوطرف دارد . اولاً در تمام طول این خط از خور موسی تا بندر جز دولت این طور در نظر گرفته است که در یکی دو نقطه اش مصلحت نیست که به کمپانی های خارجی بدهد ولی در بقی قسمتهاش شاید مانعی نباشد و شاید ضرورت نداشته باشد که دلایل این موضوع را هم در اینجا عرض کنم . بنابراین لایحه (با مطالعه ای که شده است و مشاورات طولانی که با ماستر پلند شده است و مذاکرات طولانی و مفصلی که در هیئت دولت شده است) اینطور تنظیم شده است و تصور میکنم که آقایان موافقت بفرمایند و بعد انشاء الله سلامتی بعد از يك ماه که مجلس مفتوح میشود راه مطالعه بیشتری در این باب باز است . و دولت از تقدیم این لایحه دو مقصد در نظر دارد یکی اینکه بر حسب قانونی که از مجلس گذشته است باید تسریع شود در امر نقشه برداری از جنوب به شمال که دو نقطه منتهی الیه آن خور موسی به طهران طهران تا بندر جز است . در موقعیکه دستجات مهندسين را اعزام داشتند تصور میشد که در يك مدت معینی اینها موفق خواهند شد که تمام طول این خط را نقشه بدارند ولی در ضمن عمل معلوم شد که آن مدتی که معین شده است برای نقشه برداری در سوریه که اکتفا کنیم به آن مهندسين سابق آن عده كافي نیست بنابراین یکی از دو طریق را باید اتخاذ کرد یا باید اضافه برای آن مدت قائل شد یا باید يك عده مهندسی علاوه بر آن عده

مجبور کنیم که زندگانشان را مثل ایرانی درست کنیم گفتم خیلی خوب پس باید حمام متحرك ، منزل متحرك آشپز خانه متحرك و تمام چیز های متحرك برای یک نفر سر مباشر تهیه کنیم ! آنوقت ببینید این پول عایدات انحصار قند و شکر به يك وجب راه آهن خواهد رسید؟ بنده عرض میکنم خیر نخواهد رسید . این است که بنده استدعا میکنم از آقای رئیس الوزراء که این فوریتی را که ما میخواهیم همین جا جایش است ، بیایید بکناید بطور فوریت پیشنهاد کنید که دولت بعد از تجربیاتی که کرده دیده است که باید کار های راه آهن را بمنافسه بگذارد و گمان میکنم مجلس هم با يك شادمانی و با يك حس اقتصادی قبول کند و اعلان منافسه هم برای تمام چیزها حتی نقشه برداری به تمام دنیا بدهیم و الا اگر ما میخواهیم همه چیز را تجربه کنیم نمیشود . آقای باستانی چیز غربی فرمودند که این کار را در مقام تجربه بگذاریم خوب است در سایر چیزها تجربه کنید ، در وزارت داخله تجربه کنید . در سایر جاها تجربه کنید ولی در این مسئله بنده عقیده دارم که اگر این جور اجازه بدهید این پول را خرج کنند و تجربه کنند در فرسخ اول دولت میباید برای اینکه این مخارج سنگینی را که دولت در نظر گرفته کاملاً این پول را ازین میبرد ، این بود مخالفت من با این لایحه .

وزیر معارف - اگر چه دولت این لایحه را با قید فوریت تقدیم مجلس کرده است ولی در عین این حال در حدود وسائلی که داشته است دقتهای لازم را مبذول داشته است . علت اینکه تقاضا کرده است که فوریت طرف توجه شود در چیز اس . یکی پیش آمدن تعطیل مجلس و دیگر تعیین تکلیف برای ماستر پلند و سایر مهندسينی که برای راه آهن آورده ایم . در جواب بیانات آقای آقا سید یعقوب البته يك جمله را اجازه میدهند عرض کنم ، فرمودند دولت در چندی قبل اظهار عقیده کرد و ایشان چون آن لایحه با قید عجله و فوریت

انتخاب و استخدام کرد که به كلك آن عده در آن موقع یا زودتر این عمل نقشه برداری تمه شود . نظر دولت این است که تسریع در این قسمت بکنند نقشه را بردارند و نقشه برداری این خط هم هیچ مانعاً الجمع نیست با اینکه فردا يك قسمت از این خط یا تمام این خط را به يك کمپانی ساختمانی مناقصه بدهد . این جهت در این لایحه قسمت تسریع در نقشه برداری را دولت پیشنهاد کرده است و در نظر گرفته است که نه نفر كلك مهندس از آمریکا ...

کازرونی - برای ساختن راه ؟
وزیر معارف - ساختمان غیر از نقشه برداری است معمار غیر از بنا است اینها مسائل فنی است و این جا جای مشورت در امور فنی نیست و بالاخره حساب کردند که نه نفر مهندس دیگر لازم است که برای كلك با دستجات مهندسين سابق تهیه شده اند که زودتر نقشه این راه برداشته شود و این نه نفر را معین کرده اند از آمریکا استخدام شوند ، البته آقایان تصدیق میفرمایند که مهندس هم مثل عالم های دیگر به یکی از علوم است و درجات دارد البته يك مهندس خیلی عالیمقامی است مثل پلند که باید بیست هزار تومان یا زیادتر در سال به او پول داد و يك مهندس است که درجه اش پانزده تری است و باید کمتر داد . این استدلالی را که آقای دشتی فرمودند (که عملجات در آنجا در ماه دوست ، سیصد دلار میگیرند و چطور شده است که ما میتوانیم از آنجا مهندس بیاوریم که در سال سه هزار یا سه هزار و پانصد دلار بگیرد) وارد نیست . اولاً مسؤل این کار خود پلند است و پلند میگفت در آنجا مایک عده جوان هائی داریم که از مدرسه بیرون آمدند و یکی دو سال هم در عمل تجربیاتی کرده اند ، ما این جور مهندس می خواهیم بیاوریم نه يك مهندسی که با نژده سال در ساختمان خط آهن فیلاذانی کار کرده باشد ما آن جور مهندس میخواهیم چرا؟ بواسطه اینکه ما اینها را برای این کار میخواهیم

که زیر دست مهندس نقشه بردار باشند و اینها برای این کار كافي هستند و حالا اگر چنانچه بگردد مهندسی که ببرد کار بخورند با پول كمتري نخواهیم استخدام کنیم این صحیح نیست . و حتماً باید رفت يك مهندسینی آورد که ده هزار دلار ، پانزده هزار دلار ، بیست هزار دلار در سال به آنها بدهیم این يك عظمی است اینها برای این کار میگویند برای این کار هم مهندس عالیمقام نخواهید ما اصراری نداریم . در هر حال اگر ما نخواهیم تسریع شود در امر نقشه برداری باید نه نفر كلك مهندس به ماستر پلند بدهیم و او هم میگوید که باید نه نفر كلك مهندس بمن بدهید و الا اگر نخواهید که به همین دستجات سابق کار کنید تسریعی در امر نمیشود بصورتیکه دولت معتقد است که باید تسریع شود و البته مجلس شورای ملی هم به تسریع این امر نظر موافق دارد ، این جهت نه نفر مهندس معاون و كلك خواسته بصورت خودش و سایر قسمتها هم از روی این اصل است و خیال میکنم که در هر قسمتی از این قسمت ها که توضیحات بیشتری آقایان بخواهند ممکن است بفرمایند آقای رئیس الوزراء حاضر هستند و بنده هم به آن اندازه که اطلاع دارم و در جریان بوده ام حاضر ام جواب عرض کنم ولی همینقدر عرض میکنم که يك ماه تمام در هفته دو جلسه سه جلسه دقتهای کامل در این لایحه شده و تمام اطراف کار سنجیده شده است . يك قسمت از این لایحه راجع به شروع ساختمان است . اینرا هم عرض کنم از قسمت شمال تا بندر جز سمت طهران تا یکماه قبل تقریباً با بیست روز قبل که بنده اطلاع دارم بیش از یکصد و پنجاه کیلومتر نقشه برداری شده است و حاضر است که میتوان شروع به ساختن خط آهن کرد و در قسمت جنوب هم از خور موسی به سمت طهران در حدود سیصد و پنجاه کیلومتر نقشه برداشته شده است و عقیده ماستر پلند و نظر دولت این است که برای پنجاه روز دیگر تقریباً شروع شود به ساختمان اولیه راه آهن که عبارت

از تطبیح راه است یعنی آن جاهائی که نابد سنک برزند میرزند و محکم می کنند و بعضی جاها هم که تپه دارد نابد تپه ها را بردارند و راه را حاضر کنند برای گذاشتن ریل . این ساختمان اولیه است . يك قسمت از این لایحه برای استخدام يك عده مهندس است برای نقشه برداری که مرحله اولیه است و برای شروع به ساختمان که مرحله دوم است و البته اگر چنانچه مساعدت باین قسمت بشود برای پنجاه روز دیگر شروع می شود به این قسمت و چنانچه نشود البته به تأخیر خواهد افتاد اعلان مناقصه عمومی هم برای لوازمات تا آخر این هفته حاضر خواهد شد و بمعرض افکار عمومی گذارده می شود و در تمام ممالکی که این قبیل کارخانه جات را دارند اعلان خواهد شد که در صد کیلومتر شمال و سیصد و پنجاه کیلومتر جنوب که نقشه برداری شده شروع شود و مقدار زیادی هم لوازم حفر و کندن زمین است مثل میل و کلنگ و غیره که آرا هم خریدش را پیش بینی کرده اند بنابر این با این قسمت لازم نمیدانم که بیشتر توضیح بدهم دولت این لایحه را تقدیم مجلس کرده است .

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است .

رئیس - پیشنهادها قرائت میشود . پیشنهاد دکتر رفیع خان امین .

(بنحو ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم کلیه مستخدمین فنی راه آهن از يك ملت استخدام شود و از آن ملتی استخدام شوند که برای ایران مقرون بصرفه میباشد .

رئیس - آقای دکتر رفیع خان

دکتر رفیع خان (امین) - در این لایحه که راجع به استخدام متخصصین فنی بمجلس آمده است مستخدم از شش ملت مختلف اسم برده شده است و شاید در بدو امر هم بنظر چنان نیاید که بهتر است برای ما که از ملل مختلف باشند و حتماً دولت يك نظریه هائی داشته است که خودش را ذبح دانسته که این لایحه را اینطور

تنظیم کند . ولی بنده گمان میکنم که اگر قدری دقت شود معایب این اختلاف ملل بودن معلوم شود . باید بدانیم که این متخصص را که برای راه آهن می آورند در هر مورد باید نشر يك مساعی بکنند تا برای ما راه آهن درست شود و از آنطرف هم همه میدانیم که ساختمان دماغی ملل مختلفه از هم خیلی خیلی فرق دارد یعنی طرز تفکر بکنفر بلژیکی با طرز تفکر بکنفر امریکائی بهمان اندازه با هم فرق دارد که طرز تفکر بکنفر ایرانی با بکنفر افریقائی و نباید فرض کرد که چون همه شکل هم هستند و شیو بسرهستند باید حتماً دارای يك اخلاق و يك فکری بوده باشند . و همه میدانند که اختلاف نظر در يك امری چقدر اهمیت دارد . البته دولت فرض کرده است که از لحاظ سیاسی شاید بهتر باشد که از ملل مختلف باشند ولی این صلاح نیست از نقطه نظر سیاست داخلی ما و این يك نظریه است که بیشتر خوش بینانه است در واقع اشکالات در موقع عمل دیده میشود . این بود که بنده پیشنهاد کردم که همه اینها از يك ملت باشند برای اینکه ساختمان دماغیشان یکی باشد و در يك کاری که باید نتیجه مثبت بدهد باید باهم موافقت کنند و همه آقایان تصدیق دارند که اخلاق ملی خیلی مدخلیت در طرز کار دارد گرچه آنها در تحت اوامر ما هستند و باید کار کنند ولی مابین خودشان يك خورده حسابهائی دارند و مخصوصاً جنک های بین المللی بیشتر اهمیت به آن داده است . غیر ممکن است که يك نفر آلمانی با يك نفر بلژیکی بتواند تولید مساعی کند و این صدمه اش به راه آهن ما وارد میشود . این بود که بنده پیشنهاد کردم که از يك ملت باشند و بدیهی است که باید از ملتی هم باشند که برای خزانه مملکت ما مقرون بصرفه باشد و همان طور که آقای آقا سید یعقوب فرمودند باید بطور مناقصه باشد تا حد اقل معلوم شود .

رئیس - آقای بیات

مرآضی قلبیخان (بیات) - اگر آقای دکتر توجه فرمایند

وقتی که بنا شد راه آهن شروع شود مجلس تصویب کرد که از امریکا مستخدم برای این کار بیاوریم و از همین نظر مستر پلند کنترات شد و آمد و مشغول عملیات شد . بعد هم بکعبه دیگر از مهندسين که کنترات کردند و آوردند همه امریکائی بودند و در این لایحه آن نظریاتی که آقای دکتر فرمودند تمام ملاحظه شده ، يك قسمت آن نقشه برداری است ، قسمت نقشه برداری را الان سه چهار دسته مشغول کارند . همانطور که آقای وزیر معارف اظهار فرمودند چون میخواهند دستجات را زیاد کنند و عملیات را سریعتر کنند این سه نفر بزمهندس را پیشنهاد کرده اند که در تحت نظر آنها زودتر عملیات خاتمه یابد . پس در قسمت نقشه برداری کلیه مهندسين با امریکائی یا ایرانی خواهند بود که این ها قسمت نقشه برداری را عهده دار خواهند بود و این از نقطه نظر صرفه هم همینطور که ملاحظه میفرمائید این سه نفر را از يك طبقه غیر مهمتری در نظر گرفته اند که البته مقرون بصرفه است که در تحت نظر این عده منحصصین که همین حالا مشغول کارند خدماتشان را انجام دهند اما قسمتهای دیگر ، قسمتهای اسامی و مهم میباشد از يك سنخ و يك رشته فکر باشد همین ملاحظه درش ملحوظ شده است مثلاً معاونی که برای مستر پلند مین شده است از امریکا است همینطور مهندسين نقشه کشی از امریکا هستند ولی يك قسمتهائی هست که از نقطه نظر فنی شاید يك ممالک دیگری باشند که بیشتر تخصص داشته باشند مثلاً در پل سازی یا سد بندی یا بندر اینها يك چیزهائی نیست که مربوط بکلیه عمل باشد و امریکائی بکنند در قسمت بندر يك متخصصی است در يك مملکت دیگر که بهتر اطلاع دارد و او را میگذارند برای این کار و در قسمت پل سازی از يك مملکت دیگری که بهتر اطلاع دارد استخدام میکنند از این نقطه نظر بوده که در هر نقطه که متخصص برنی يك قسمت مخصوصی بهتر بوده از آن نقطه پیشنهاد کرده اند و آن نظری را که فرمودند ممکن است يك

اصطکاکي بين اينها باشد بهیچوجه اینطور نیست چون رؤسای اینها از يك سنخ هستند . وزیر معارف - قسمت ۷ قسمت ۸ در طبع يك اشتباهی پیدا کرده است . اینجا بطور عطف است و مقصود بطور عطف نیست بطور نزدیک است قسمت ۷ سه نفر مهندس بندر . اختلاف رتبه از هالاند با آلمان قسمت ۸ دوازده نفر سر مباشر از آلمان با سوئیس با امریکا با فرانسه . این مختصر را هم البته آقای دکتر رفیع اجازه میدهند که بایشان عرض کنم راجع به پیشنهاد ایشان اصولاً باید فکر کرد که آیا مصلحت مملکت هست که در حدود پنجاه یا شصت یا صد نفر متخصص عالی مقام از يك مملکتی بیاورد یا نیست ؟

بعضی از نمایندگان - خیر .

رئیس - رأی گرفته میشود بقابل توجه بودن پیشنهاد آقای دکتر رفیع خان آقایانیکه قابل توجه میدانند قیام فرمایند .

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد . پیشنهاد آقای دشتی

(بشرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم فقرات ۱ و ۶ و ۸ از ماده اول حذف شود .

رئیس - آقای دشتی

دشتی - هم در مقدمه لایحه که دولت بمجلس تقدیم کرد و هم در مقدمه خبر کمیسیون تصریح شده است در تسریع نقشه برداری در صورتیکه در نقشه برداری تسریع لزوم ندارد برای اینکه شما میفرمائید نقشه برداری شده است . قسمت دیگرش هم یکسال دیگر بشود چه اهمیت دارد . شما میخواهید از در طرف شروع کنید شما که نمیخواهید تمام نقاط مملکت را يك مرتبه شروع کنید . اینها ای که نقشه برداری شده است شروع کنید بعد بجای دیگر بپردازید . تسریع در نقشه برداری اینطور که

اینجا نوشته شده است بعقیده بنده لزوم ندارد. خود دولت هم در لایحه ضمناً اعتراف کرده است ولی معذک مهندسین را طوری کرده است که بنده مخالف هستم از این جهت بنده پیشنهاد کردم که فقره اول که نفر بر مهندس امریکائی برای نقشه برداری میخواهند حذف شود چون الان ما شش دسته نقشه بردار داریم که بنده خودم دبده ام و در روزنامه درج کرده ام و الان مشغول کارند و البته در ظرف يك سال اینها این کار را انجام میدهند. یکی دیگر فقره ۶ است که مینویسد بکنفر مهندس که نقشه های فنی را عهده دار شود این معنی ندارد. بکنفر مهندس را سه هزار تومان بدهند که نقشه ها را مرتب کند. بالاخره مستر پلند معاون دارد، مهندس دارد دیگر احتیاج ندارد که بکنفر دیگر را بیاورند، بالاخره باید هیئت دولت در نظر بگیرد این عده که برای راه آهن جلب میشوند اگر از يك طرف منفعت دارد از يك طرف هم بجهت عیدیه مضر برای مملکت است چون در تمام سواحل خلیج فارس یا جاهای سرحدی بازارها را ورشکست کرده اند. قاچاق پدر مردم را در آورده است شما باید در صرفه جوئی نهایت دقت را داشته باشید مهندس با اسم اینکه عهده دار نقشه باشد یعنی چه؟ بنده که نمی فهمم. مستر پلند نمیتواند نقشه هائی را که در عهده اش است مرتب کند که مجبور شوند بکنفر مهندس بلژیکی استخدام کنند با فلان مبلغ؟ یکی دیگر مسئله دوازده نفر سر مباشر است بنده که هیچ نفهمیدم. از دولت هم پرسیدم آقای معاون وزارت فواید عامه فرمودند سر مباشر متخصص است یعنی يك مدرسه در آلمان هست برای مباشرت که مباشر تهیه میکند. سر مباشر یعنی سر عمل بعد از این که شما مهندس ساختمان دارید مهندس درجه دوم دارید دیگر اینها را میخواهید چه کنید؟ ممکن است اینها را از ایرانیها استخدام کنید زیرا اینها متصل در راه هستند و باید به بینند مطابق دستور مهندس راه ساخته شده است یا خیر و بعقیده بنده ممکن است که از همین شاگردان

طهران مشغول کارند. این قطعات نقشه را که حاضر کردند پس از آن که تمام طول خط را دستجات مختلفه نقشه برداری کردند این نقشه ها غیر از ورق کاغذ است که بهلوی هم بچسباندند اشتباه از این جا است آقا تصور میفرمایند که وقتی آن نقشه ها را که يك قسمت از خرم آباد تا بروجرد و يك قسمت از بروجرد تا عراق است اینها را وقتی آوردند مثل کاغذ صحافی همینطور باید بهلوی هم بچسباندند. این طور نیست.

دشتی - بنده هم میدانم

وزیر معارف - پس گوش بدهید تا عرض کنم. بعد از اینکه نقشه های قسمتهای مختلفه برداشته شد بکنفر مهندس عالی مقام میخواهد که مطلع باشد از کیفیت نقشه برداری و قواعد علمی که تمام اینها را بر طبق قواعد علمی بر روی يك مقیاس معینی در روی يك صفحه دیگر ترسیم کنند. بنا بر این این بکنفر مهندس میخواهد و به این جهت است که در اینجا قید شده است که بکنفر مهندس که نقشه های فنی را عهده دار شود. آقا میفرمایند (معاون پلند) يك لفظ بجای چند لفظ معین در عالم الفاظ ممکن است اما بکنفر بجای صد نفر در عالم عمل نمیشود. جناب عالی مدیر محترم يك روزنامه هستید شما هم داعی ندارید که باقی اعضاء و اشخاصی را که استخدام کرده اید استخدام کنید بکنفر معاون بیاورید که دفتر دار و منشی و معاون و مصحح و مطبعه چی و مترجم و تمام اینها بشود. چرا؟ برای اینکه بکنفر معاون آورده اید. اشتباه از اینجا است. معاونی که برای مستر پلند معین شده است برای کمک کردن بکارهای کلی است که وظیفه داراست مستر پلند مقام ریاست کلیه ساختمان خط آهن را دارد. پس بنابراین اگر باین منطق باشد ما يك نفر آورده ایم دیگر مهندس و نقشه بردار لازم ندارد نقشه کشی خودش بکند، مهندس خودش باشد، بر مهندس خودش باشد، بالا مهندس خودش باشد. تونل را خودش بزند، اینطور نیست او بکنفر

آدمی است که مطلع است و متخصص است او را آورده ایم که در تحت نظر او و در تحت دستور العملهای علمی و فنی که او میدهد این راه آهن ساخته شود. این اصلش عملی نیست چون روز بروز هر قدر توسعه عمل و کار برای خط آهن پیدا میشود طبعاً کارها و وظایف رئیس کل زیاد میشود. این که درس نریدید نیست. وقتی که کارش زیاد شد بکنفر معاون میخواهد که کمکش بکند و میشود بمعاونش گفت که تو بیا نقشه کش هم بشو. تونل را هم سوراخ کن پس مسئله معاونت ریاست کل متخصص راه آهن يك موضوعی است و موضوع تهیه نقشه و نقشه برداری و ترسیم نقشه جات بر روی يك صفحه چیز دیگر. اما اینکه فرمودند قسمت دوازده سر مباشر یعنی چه؟ در ساختمان بنائیه های خودمان يك اصلاحاتی داریم، عمل داریم، مباشر داریم سر مباشر داریم، یا عمل داریم، سر عمل داریم، و بکنفر هم داریم که باز ریاست میکند بر آن مباشرین و سر عملها سر مباشر معنایش این است. یعنی آن کسی است که سمت ریاست دارد بر اینهایی که جنبه مباشری را دارند نسبت باین کارهایی که در این ساختمان خواهد شد. و بعلاوه این سر مباشر که اینجا گفته میشود اینها باید از جمله مهندسی باشند که بتوانند دستوراتی که از مافوق بآنها داده میشود به مادیات خود برسانند و کمال مواظبت را بکنند که آن دستوراتی که داده شده کاملاً بموقع عمل و اجرا گذاشته شود. آقا تصور فرموده اند که باصطلاح خودمانی این سر عمل که در اینجا هست آن کسی است که مواظب باشد که آن عمل بیل بزند و نخوابد. این مقصود نیست باید يك کسی باشد که مطلع بقواعد علمی باشد که اینجا را اینطور بکن اینطور تونل بزن و اینطور پل بساز اینها برای این است.

رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای دشتی

آقایانیکه موافقند قیام فرمایند.

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس -- قابل توجه تشد . پیشنهاد آقای عمادی گویا دیگر موضوع ندارد ...

عمادی -- راجع به منحصصین ایرانی است (پیشنهاد ایشان بترتیب ذیل خوانده شد) قسمت هشت از ماده اول بترتیب ذیل نوشته شود: ۸ - دوازده نفر سر مباشر از افراد داخلی که متخصص این امر باشند معین شود.

عمادی - مقصود بنده این است که بعد از اینکه يك مهندسینی هستند که دستور هندسی را میدهند خوبست این دوازده نفر سر مباشر از داخله مملکت خودمان باشند که همینقدر نقشه را که مهندس داده است برطبق آن رفتار کنند این يك امر سهیلی است و لازم نیست که از ممالک دیگر بیاوریم از این جهت بنده این پیشنهاد را کردم .

رئیس الوزراء - بنده برای اطمینان خاطر آقایان این است چند کلمه عرض کنم سر مباشر به آن معنی که آقای دشتی یا آقا میگویند نیست . ما قریب صدتا صد و بیست و نه تا با بیشتر سر مباشر لازم خواهیم داشت و همه آنها ایرانی خواهند بود این دوازده نفر کارگر استاد در حقیقت برای این هستند که تعلیماتی که از مقام ما فوق بهشان داده میشود همانطور که آقای وزیر معارف گفتند بفهمد و یکی دیگر هم این است که ساختمان راه آهن آجر و گل نیست يك کار هائی است که باید با ماشین آلات بشود که عملجات مابلد نیستند بکنفر باید سر آنها باشد که اینهارا بادشان بدهد و الاسر مباشر به آن معنی که آقایان میگویند شاید دوست نفر لازم داشته باشیم و همه هم ایرانی خواهند بود .

عمادی - بنده استرداد میکنم .

رئیس -- پیشنهاد آقای فیروز آبادی (اینطور خوانده شد)

پیشنهاد میکنم که سه نفر مهندس بندر تبدیل شود به یک نفر مهندس بندر

گفته میشود که ما در کشیدن تعجیل نداریم . خیر تعجیل داریم و زودتر از هر چیز باید راه آهن کشیده شود این نقشه بردارها وقتی که زیاد شدند البته این کارها را زودتر تمام میکنند . بالاخره وقتی نقشه های ما زودتر کشیده شد البته بعمل نزدیکتر شده ایم . شما هم باید موافقت بفرمائید که این عده زودتر بشود و راه آهن هم کشیده خواهد شد اینها مقدمات است و باید در مقدمات يك مقدری خرج کرد يك خانه که شما میخواهید بسازید اگر يك مخارج مقدمان در آنجا کردید نباید بگوئید هر چه داشتیم تمام شد . وقتی عمرت شروع شد آوقت نگرانی رفع میشود . البته آقا هم موافقت خواهند فرمود که زودتر این لایحه بگذرد .

رئیس -- رأی میکنیم به پیشنهاد آقای فیروز آبادی آقایان موافقین قیام فرمایند (چند نفر قیام نمودند)

رئیس -- قابل توجه تشد . آقای حقنویس پیشنهاد کرده اند فقره سوم و هشتم حذف شود . حقنویس - پس میکنیم .

رئیس -- پیشنهاد آقای ثقة الاسلامی (اینطور خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم در ماده اول نمره ۱ عوض نه نفر بر مهندس امریکائی نوشته شود نه نفر بر مهندس از دول غیر همجوار

ثقة الاسلامی - مقصود از این نه نفر مهندس امریکائی آن اشخاصی است که هیچ چیز بلد نیستند . چنانچه برای مالیه آورده اند و بولایات فرستادند که متأسفانه غیر از دلاکی و سر مردم را تراشیدند و مملکت را خراب کردن چیز دیگر بلد نیستند (نمایندگان اینطور نیست) پس حالا که ما مجبوریم بر مهندس بیاوریم از دول غیر همجوار باشد بهتر است . بجهت اینکه با نك آن یولی که به آن امریکائیها خواهیم داد از بلژیک و سویس و آلمان میتوانیم بیاوریم مگر این راه آهن ما

غیر از راه آهنی است که در بلژیک و آلمان هست ؟ ما يك نفر معاون بری مستر پلند می آوریم سالی هفت هزار و پانصد دلار لازم ندارد و بنده عقیده ام این است که سالی چهار هزار تومان باشد . بعلاوه میخواستم عرض کنم که ما يك مهندسی داریم که امتحن داده است و چندین هزار کیلومتر در روسیه و ایران راه آهن ساخته است و آن مسیونر سکیست است حالا عوض اینکه ما بتوانیم از وجود ترسکیستکی استفاده کنیم ...

(خنده نمایندگان)

یک نفر از نمایندگان - ترسکی

ثقة الاسلامی - او را فرستاده اند در يك جای دور و درازی و در آنجا عوض سر عماله کاری کنند و ماهی چهارصد و پنجاه تومان حقوق بگیرند در صورتیکه می توانستند در بیابانند معاون مستر پلند کنند یا مستر پلند را معاون او بکنند و همه کارها را بکنند . اینجا مینویسد یک نفر مهندس ساختمان . آقای وزیر معارف فرمودند بری نقشه برداری است اگر این نقشه بردار است پس مهندس ساختمان لازم نداریم . در نمره چهار نوشته (یک نفر طراح پل و پل سازی) این که بکنفر مهندس متخصص لازم ندارد مهندس طرق و شوارع هم می تواند این کار را بکند (خنده نمایندگان) پس هر کسی که اسمش متخصص شد و اسم خودش را مهندس راه آهن گذاشت و به او اطلاق شد که این شخص مهندس است او هم باید بتواند پل بسازد و هم باید بتواند تونل بسازد و هم خط را درست کند . در قسمت شش مینویسد يك نفر مهندس که نقشه های فنی را عهده دار شود .

رئیس -- آقا: در پیشنهادتان توضیح بدهید

ثقة الاسلامی - بنده راجع به تمام ماده عرض دارم

رئیس -- باشد برای موقع دیگر .

رأی گرفته میشود باین پیشنهاد آقایان موافقین

قیام فرمایند .

(کسی قیام نکرد)

رئیس - رد شد. پیشنهاد آقای دشتی.

(اینطور خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم نه نفر بر مهندس از آلمان استخدام شود.

رئیس - آقای دشتی.

دشتی - آقای وزیر معارف در جوابهایی که دادند مثل اینکه تازه ایشان از مدرسه عالی مهندسی بیرون آمده اند و بنده از پشت کوه دماوند آمده ام و بطور جدل حرف میزنند. مسائل و لوازم دولتی که مطرح میشود حقیقتاً یکمده میخواهند بحث شود و مطلب واضح شود و الا بنده هم میدانم که یک نفر مهندس بلژیکی را برای صحافی نمی آورند. بنده عرض کردم که مستر پلند معاون میخواهد چه کند و خودش و معاونش چه خواهند کرد؟ شما میفرمائید باید تنظیم نقشه ها را بکنند و در قسمت پیشنهادی که حالا عرض کردم باز تکرار میکنم. فرمودند چه ضرر دارد در صورتیکه بما بابک مبلغ قلیلی مهندس میدهند؟ بنده بهمین دلیل عرض میکنم که مهندس با این حقوق بما نمیدهند چون از گرانی امریکا ما هم بی اطلاع نیستیم و میدانیم که در امریکا قیمت عمده چه قدر است و میدانیم که از امریکا بشما با این مبلغ عمده خوب هم نخواهند داد و از قراریکه نماینده دولت در کمیسیون اظهار میکرد مستر پلند پیشنهاد نکرده بود که اینها از امریکا بیایند و دولت خودش خواسته بود که از امریکا بیاورد. بنده میدانم چه لزومی دارد که اینها از امریکا بیایند بنابراین این پیشنهاد را کردم.

وزیر معارف - بنده هیچوقت در مقام صحبت حاضر نبوده ام که نیش بزخم و خودم را محتاج به نیش زدن نمیدانم. از دوره چهارم و پنجم و این اواخر که بنده افتخار عضویت مجلس را داشته ام همه آقایان میدانند که بنده اهل نیش زدن نبوده ام. بنده مقصودم این نبود که شما از پشت کوه دماوند بیرون آمده اید و بنده از مدرسه مهندسی

بگذرد. و بعضی عقیده دارند که فردا و پس فردا هم جلسه باشد که کارها تمام شود. بنده برای اینکه آقایان فردا و پس فردا راحت باشند این بود که این پیشنهاد را کردم که اگر امروز عصر تمام شد بسیار خوب و الا فردا هم جلسه بشود و کارها تمام را تمام. حالا بسته است بنظر آقایان.

رئیس - آقای ارباب

ارباب - بنده هیچوقت نمیتوانم بگذارم بین امروز عصر و فردا صبح وقتی ما کار داریم چه امروز چه فردا کارهای مملکتی را ما نباید فدای راحتی خودمان کنیم. لهذا بنده عقیده ام این است که آقای پیشنهاد خودشان را پس بگیرند و فردا صبح جلسه منعقد شود.

رئیس - رأی میگیریم به پیشنهاد آقای رفیع آقایی

موافقین قیام فرمایند

(چند نفری برخاستند)

رئیس - تصویب نشد

خطیبی - يك پیشنهادی برای روز چهارشنبه بنده کرده بودم

رئیس - آخر جلسه تکلیفش معلوم می شود آقای

کازرونی

کازرونی - در قسمت سه می نویسد یک نفر مهندس ساختمان راه آهن که اصلاح شد و قبول فرمودند در قسمت پنج هم باز می نویسد شش نفر مهندس راه آهن از سوئیس یا آلمان برای ساختمان و غیره در هر صورت در هر دو قسمت می نویسد برای ساختمان راه آهن حالا اگر يك فرقی در بین هست که در اینجا ذکر شده است خوب است افلا قائل نباشند که ما اشراقاً چیزی ملتفت شویم در هر صورت بنده که متظاهر بموافقت دولت بودم میل داشتم لوایحی که از طرف دولت می آید در خارج يك مطالعاتی کرده باشم که در اینجا برخلاف متظاهر اولی متظاهر بمخالفت نباشم لیکن در مقابل

نوشته شده است از فلان مملکت یا فلان مملکت و مقصود این است که از بین این مهاجرتی که در این جا نوشته شده است خارج نخواهد بود نه اینکه اجباری باشد که از هر چند مملکتی که در اینجا نوشته شده است از همه جا بیاورند. ممکن است بعضی را از آلمان بعضی را از هلند بیاورند یا اینکه خیر دلائلی برای اوقامه بشود و تمام این قسمت هائی که در این جا ذکر شده است از يك جا بیاورند. در هر حال بنده دیگر نمیدانم که بیش از این محتاج به توضیح هست یا نیست؟

دشتی - بنده پیشنهاد خود را مسترد میدارم.

رئیس - پیشنهاد آقای دیبا.

(بشرح ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میبایم قلم ۳ بترتیب ذیل اصلاح شود:

یک نفر مهندس ساختمان از امریکا الی آخر

رئیس - آقای دیبا

دیبا - این پیشنهاد بنده خیلی مختصر است و اصلاح عبارتی است اینجا نوشته شده (يك نفر مهندس ساختمان راه آهن آمریکائی) مقصود این است که دفع ابهام بشود. وزیر معارف - مقصود هم همین بوده است. بنده قبول میکنم.

رئیس - پیشنهاد آقای کازرونی.

(بشرح ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم قسمت پنج اینطور نوشته شود:

دو نفر مهندس راه آهن از سوئیس یا آلمان که مجموع حقوق سالیانه آنها از هشت هزار تومان تجاوز نکنند.

رئیس - آقای رفیع پیشنهاد کرده اند جلسه بطور

تنفس تعطیل شود و امروز چهار بعد از ظهر تشکیل شود. آقای حاج آقا رضا

حاج آقا رضا (رفیع) - عرض میکنم این مسئله بین آقایان مسلم است که چند فقره کار هست که باید

آلمان و فعلاً در این زمینه هم نیستیم که بخواهیم مناظره بکنیم که بنده مهندسی میدانم یا شما نمیدانید. ولی البته يك مقدار اطلاعات علمی است که بنده دارم و قابل انکار نیست و علاوه بر آن اطلاعات علمی تحصیل کرده ام در ریاضیات عالی و قسمت های مهندسی تحصیل کرده ام و تصدیقنامه هم دارم خود این مدتی که در این لایحه بحث میکرده ام و مشاوره با مستر پلند میکرده ام يك اطلاعاتی پیدا کرده ام. شما هم البته اطلاعاتی دارید. بنده عین آن اطلاعات خود را بدون هیچ نظر سوئی عرض میکنم. حالا هم میدانم مقصود همین بود که ایشان ضمناً يك بی لطفی به بنده بفرمایند. علی ای حال راجع به این قسمت مهندسی که در اینجا نوشته شده است امریکائی باشند محتاج بتوضیح زیادی نمیدانم و همینقدر عرض میکنم که نظر دولت این بوده است و نظر خود مستر پلند هم این بود که این نفر مهندس یا نیمه مهندس یا بر مهندس یا آنچه مهندس (یا هر چه میخواهد اسمش را بگذارید) از امریکا باید باشد و يك جمله دیگری گفتند که نماینده دولت در کمیسیون بودجه اظهار کرده است که مستر پلند گفته است از هر جا بخواهید بیاورید ولی دولت در نظر گرفته است که از امریکا بیاورد. بنده که چنین عرضی را نکرده ام. آقای معاون وزارت فواید عامه را نمیدانم. بلکه عرض میکنم که مطلب بکلی معکوس است. آنچه که بنده در کمیسیون توضیح دادم این است که این لایحه را مستر پلند تنظیم کرده و خودش را هم که برای توضیحات در هیئت دولت خواسته بودند همین قسمتهائی که در اینجا تصریح شده است که فلان قسمت از امریکا باشد عین توضیحات مستر پلند است. نهایت در یکی دو قسمتش دولت موافقت نکرد و گفت از يك جای دیگر باشد ولی در يك قسمت های دیگری اشاره شده بود که از ملت دیگر باشد نه اینکه تماماً از امریکا باشد و دولت همه را از امریکا بیاورد. این بود که بطور تردید در اینجا

ادای وظیفه مجبورم که يك چیزی را که درش مطالعه نکرده ام مخالفت کنم که عند الوجدان مسؤل نباشم. در هر حال بنده عرض میکنم که این رویه غیرمطلوبی است که تمام لوائح را از ما انتظار دارند که از دو فوریت هم بالاتر تصویب کنیم و رأی بدهیم. خوب است این رویه موقوف شود و يك توجه بیشتری داشته باشند و اینطور نباشد که همانروزی که گفتند فردا مجلس تعطیل میشود لایحه بیاورند به مجلس این چیزها خوب نیست و گمان میکنم صلاح نباشد که کم کم دارد امور مجلس فلج میشود.

وزیر معارف - راجع به قسمت ۳ که فرمودند يك نفر مهندس ساختمان راه آهن از امریکا قید شده است و در قسمت دیگر ۶ نفر و توضیحات کافی برای ایشان داده نشده است بنده خیلی مختصراً میخواهم توضیح بدهم مهندسیین بقطعات و دستجات مختلفه از حیث مشاغلشان تقسیم میشوند. مقصود این است که آن کسی که سمت معاونت مستر یلند را پیدا میکند مهندس نقشه بردار نباید باشد، مهندس نباید باشد. چیزهای دیگر نباید باشد يك نفر مهندسی باید باشد که در ساختمان راه آهن تجربه و علم داشته باشد تا بتواند معاون باشد. و اما اینکه در آخر نقششان يك جمله فرمودند که دولت میخواست زودتر بیاورد. باید تر بیارود عرض میکنم دولت مدتی است مشغول است در زمینه این لایحه و اساس خط آهن و تهیه اعلان مناقصه و غیر ذلك اقداماتی میکند و از طرف دولت قصوری نشده است و مقصود دولت هم این نبوده است که مجلس را تحت منگنه و فشار بگذارد این نظرها دولت نداشته و ندارد. قضایای مملکتی است تقدیم مجلس میکند اگر مجلس ضرورت و فوریت آنرا تشخیص داد تصویب میکند و الا نمیکند و غیر از این هم دولت نظری نداشته و نخواهد داشت

رئیس - عده برای رأی گرفتن کافی نیست. دوفقره هم پیشنهاد شده است

(شرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم الان جلسه ختم و جلسه برای فردا صبح روز چهارشنبه مقرر شود. زوار پیشنهاد می کنم فردا صبح چهارشنبه جلسه منعقد شود کیخسرو

افسر - بنده مخالفم

رئیس - بفرمائید.

زوار - توضیح نداده چطور مخالفت میکنید؟

افسر - باید رئیس تشخیص بدهد.

رئیس - مخالف مقدم است.

زوار - ایشان چه می دانند که من چه میخواهم بگویم؟

افسر - بعقیده بنده این لوائح و این مطالب ولو اینکه روز چهارشنبه و پنجشنبه هم جلسه تشکیل شود نمیکند در این پیشنهاداتی که می شود و مرخصی هائی که کمیسیون عرایض میدهد آخر وقت که می شود عده کافی نیست و ما هم موفق نمیشویم. عقیده بنده این است که باید مجلس رأی بدهد که از دهم صفر تا دهم ربیع الاول تعطیل باشد یعنی پنجروز بر مدت کار مجلس بیفزائیم و غیر از این باشد گمان نمیکم با يك جلسه فردا کارها بگذرد. این است عقیده بنده و پیشنهاد میکنم اینطور شود.

رئیس - آقای زوار

زوار - اولاً خیلی مایل هستم که مقام منبع ریاست به بنده توضیح بدهند که چطور است که اول کسی که پیشنهاد میدهد حرف نزنند و توضیح ندهند و میفرمایند مخالف مقدم است؟ دیگر اینکه آقایان تصدیق میفرمایند که الان هیچکدام ما حواس اینکه يك کلمه حرف زنیم نداریم بدلیل اینکه هوا را ملاحظه کنید يك برك نکان نمی خورد. بنده با اینکه در این لایحه کاملاً موافقم که بگذرد حقیقه میدانم چطور باید رأی بدهم. این بود که این پیشنهاد را کردم و البته آقایان هم

تصدیق میفرمایند که کارهای مملکتی مقدمه بر تعطیل مجلس است و تصدیق میفرمایند که باید اینطور شود.

رئیس - آقای ارباب

ارباب کیخسرو - موضوع فقط قسمت راه آهن نیست يك قسمت های دیگر هم جزو دستور است که معطل مانده. يك قسمت راجع به خود مجلس است و بنده مکرر از مقام ریاست خواهش کرده که جزء دستور بگذارند و آن لایحه تفریح بودجه ۱۳۰۴ است که مکرر وزارتعالیه صورت آنرا خواسته است و این يك چیز بدی است که مجلس صورت حساب خودش را ندهد. بهر صورت تصور نشود که ما يك رأی داده ایم که مجلس تعطیل شود و دیگر نمیتوانیم حاضر شویم. خیر مجلس رأی میدهد و در هر موقعی هم که کار داشته باشیم فوق العاده حاضر میشویم و کار میکنیم. بنا بر این فردا هم می آئیم و مذاکره می کنیم. اگر يك قسمت های لازمی گذشت قبلاً و الا پس فردا هم می آئیم. بعد هم می آئیم تا کارها بگذرد. بعلاوه در مسئله روضه خوانی هم که در جلسه گذشته رأی داده شده است يك اختلافی پیدا شد و بنام مجدداً بکمیسیون مراجعه شود کمیسیون محاسبات هم رأی خود را داده است و این مسئله هم باید بگذرد در هر صورت استدعا میشود که فردا هم جلسه شود اگر کارها تمام شد چه بهتر والا بعد هم می آئیم

رئیس - (خطاب باقی زوار) راجع بسؤالی که فرمودید ماده ۱۰۸ نظامنامه را نگاه کنید جواب شمارا میدهد آقای بیات

مرئضی قلبیخان (بیات) - بنده عقیده ام این است که کمیسیون عرایض يك تکلیفی در این موقع معلوم کند. از يك طرف مرخصی های دو ماهه و سه ماهه و چهار ماهه از آنطرف هم در اول و آخر و وسط جلسه هم اجازه است که داده میشود و در موقع رأی باید معطل شویم که دوفقره سه نفر از بیرون بیایند تا رأی بگیریم بنده عقیده ام این است که کمیسیون عرایض یکقدری توجه کند و این مرخصی های وسط و آخر مجلس را ندهد که مجلس بتواند کار کند. اگر مرخصی است که بکمرته بدهند و اگر تعطیل است که سالی بکجا مجلس تعطیل میشود و اگر چیزهای دیگر است که بایستی ملاحظه کار مجلس را هم کرد.

رئیس - رأی میگیریم پیشنهاد آقایان ارباب کیخسرو و زوار که جلسه ختم شود و فردا صبح تشکیل شود آقایان موافقین قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد بقیه مذاکرات میباید برای فردا چهار قبل از ظهر

(مجلس نیمصناعت بعد از ظهر ختم شد)

قانون

اجازه مصرف هشت هزار تومان برای قنوات قزوین از محل اضافه عایدات ۱۳۰۵

مصوب جلسه دهم مرداد ماه یکهزار و سیصد و شش شمسی

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است از اضافه عایدات سنه ۱۳۰۵ مبلغ هشت هزار تومان برای قنوات قزوین

بشرح ذیل مصرف نماید

۵۰۰۰ تومان

برای قنات خیابان

۳۰۰۰ تومان

برای قنات شاه و قنات آخوند

۸۰۰۰ تومان

جمع

این قانون که مشتمل بر یکماده است در جلسه دهم مرداد ماه یکهزار و سیصد و شش شمسی بتصویب مجلس

شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی حسین پیرنیا

www.iran-archive.com